Discussion Draft

Basics of Veda Swaras and Vedic Recital-03

Visarga Sandhi

Contents

1	Ve	eda Basics – Visarga	7
	1.1	Introduction:	7
	1.2	Examples of Visarga Letters	8
	1.2	2.1 Consonant Visarga Examples:	8
	1.2	2.2 Conjunt Consonant Visarga:	9
	1.3	Example of Visarga for ka varga:	9
	1.4	Important Notes1	1
	1.5	Visarga during Vedic Recital1	1
	1.6	Letter classification for Learners1	2
	1.0	6.1 Table of Letter Classification1	3
2	Vi	sarga Sandhi Rules1	5
3	Vi	sarga Sandhi Rule for Visarga with 'a' sound1	6
	3.1	Visarga Vowel sound is 'a'(अ,அ, അ) representing 's' (स्,ஸ்,സ്) and	
	the	following letter is 'a'(अ,அ, അ)1	6
	3.2	Exceptions to 3.1. Rule as an Option2	0
	3.3	Visarga Vowel sound is 'a'(अ,அ, അ) representing 's' (स्,ஸ்,സ്) and	
	the	following letter is Vowel other than 'a'(अ,அ, അ):2	4
	3.4	Visarga Vowel sound is 'a' (अ, அ, അ) representing 's' (स्,ஸ்,സ്) and	
	the	following letter is a Soft Consonant:2	8
	3.5	Visarga Vowel sound is 'a' (अ, அ, അ) representing 'r' (र्,ग्रं,लॅ) and the	į
	follo	owing letter is 'r'(τ̄,ΰ,ὄ) :3	2

3.6 Visarga Vowel sound is 'a' (अ, ച, അ) representing 'r' (र्,ர்,ര്) and the
following letter is any Vowel or Soft Consonant except 'r'	33
3.7 Special Rule for Visarga 'a' (अ, அ, അ) sound for 'saH,	eshaH'37
4 Visarga Sandhi Rule for Visarga with 'aa' (आ,ஆ, ആ)soun	d43
4.1 Visarga Vowel sound is 'aa'(आ,ஆ, ആ) representing 's'	(祇,ஸ்,ஸ്) or
'r' (र्,ர்,ര്) and the following letter is any vowel or Soft Cons	onant43
5 Vowel sound other than 'a' and 'aa'	47
5.1 Short Vowels- e,u,ru,lru followed by 'r' (र्,ர்,लॅ)	47
5.2 Long Vowels-(ee,oo,rU,IU,Ae, O, Ou) followed by 'r' (र्,ा	ე,ი)51
5.3 All Vowels except a and aa followed by Vowel, Soft Co	nsonant
(except r)	52
6 Visargam Rules for Hard Consonants	56
6.1 Visargam followed by Hard Consonant - ka,kha (क,ख, ড	^{5,க} 2 க வ)56
6.1.1 Exceptions of Internal Sandhi of Words for	
ka,kha (ক,ख, க,க ₂ ക ഖ)	59
6.1.2 Exceptions to the Rules for ka,kha (क,ख, க,க ₂ க வ)	where
visargam becomes 's'	61
6.2 Visargam followed by Hard Consonant - ca,cha (ਚ ਚ	்ச ச ₂ வ ഛ) 62

6.3 Visargam followed by Hard Consonant - Ta,Tha (ਟ ਰ, ட ட s o)64
6.4 Visargam followed by Hard Consonant - ta,tha (तथ, ததுமைம)65
6.5 Visargam followed by Hard Consonant - pa,pha (प फ, ப ப வ ഫ)67
6.5.1 Exceptions of Internal Sandhi of Words
for pa,pha (पफ, பபுவ வ)69
6.5.2 Exceptions for Visargam followed by pa,pha (प फ, ப பூ வ ഫ)70
6.6 Visargam followed by Hard Consonant Sibilants- sa,Sa,Sha71
6.7 Other rules involving s,S,Sh (स ञ ष)75
6.7.1 Visarga sound is 'e'(इ இ ഇ) or 'u' उ உ ഉ and followed by) or Ma
(म, ம, മ)75
6.7.2 Visargam after letter 'Ta' (ट , ∟ ഡ)
group changes to 'sh' ष্ ஷ் ഷ്)77
7 Rules from PrAtiSAkyam78
7.1 Rules from PrAtiSAkvam(PS)78

Notes:

- 1. We have started reference to Books like PrAtiSAkhyam, (English Translation and Comments by Mr. W.D Whitney), PAnini's AshtAdhyAyl published by Sindhu Charan Bose (originally by Indian Press Benaras in 1891), translated in English by Shri Chandra Vasu.
- 2. We are also trying to understand the works of VyAsa SlkshA and PAnini SlkshA with available English translation.

Our Articles will keep undergoing periodical changes with reference our learning and understanding. We request readers to check for new versions uploaded in the vedavms.in website.

We note that PrAtiSAkhyA in his work (period much earlier to PAnini) has recorded the difference in application of grammar rules or different opinions of other Saints/Sages before his time. Some rules or differing opinions quoted in his work are great names like vAlmIki, ArtreyA, PauSkarasAdi, PlAkSi, KaundinyA, GautamA, SaityAyana, SamkRutya, UkhyA, KANDamAyanA, AgnivEShyA, PlAksAyanA, HaritA, SAnkhAyanA, MimAmSA and few other Saints/Sages.

Abbreviations for reference will be used as below:

PrAtiSAkhyA - PS
PAnini's AshtAdhyAyI - PA
VyAsa SIkshA - VSI
PAnini SIkshA - PSI

Version Notes: Version 0.1 dated 10th November 2017

- 1. Rules forms PratiSakhyam have been added wherever direct examples could be given from Veda Mantras in Section 7.
- 2. Minor typing and incomplete example (missed due to oversight in Tamil Word) has been corrected.
- 3. We have removed one Section for which examples are already available

1 <u>Veda Basics – Visarga</u>

1.1 Introduction:

Visarga is a special support Vowel in Sanskrit represented as आ: (এ:, അঃ)

(read as "aha"); the visarga Support part ":" is read as 'ha'. (half time scale)

The Akshara forms of Visarga letters are derived as with the respective base letters (halants)

to get these "ka:", "cha:", "ta:", "Ta:", "pa:" "la:" "ma:".

The Samyukta Akshara forms are derived like sra:, sva:, bhya: etc.

Any letter that carries this maatra form ':' is a Visarga Akshara (letter).

The Visarga in itself has a maatra value of half in terms of time scale. The Visarga letters are classified as letters of Mahaprana since there is a distinct flow of air.

The Visarga symbol ':' represents the sounds 's' or 'r' depending on the word that is taken up. Example, नमः stands for नमस् the Visargam stands for 's' (स्,कं,लॅ) and in सुवः the Visargam stands for 'र' (र्,कं,लॅ) meaning सुवर् .

The Visarga sound with vowel "अ" "आ" read as 'ha' (in half time scale as normally saying ha)

इई is read as 'hi', उऊ is read as 'hu'

ए is read as 'he' ए is read as 'hai' ओ is read as 'ho'

औ is read as 'hau'

In Veda recital, there are specific rules as the how Visarga is treated. If we utter each visarga in its original ha sound, the rendering will not be smooth. So, the sound of the Visarga combines with the following word, based on the **Visarga** base vowel sound (like a,aa, e,ee,u,ae, ai,ou) and the letter following the Visarga.

The examples of Visarga letters are given below.

1.2 Examples of Visarga Letters

The basic Visarga (Support Vowel) - अः

1.2.1 Consonant Visarga Examples:

க் + அ: = க:,
$$\dot{\mathbf{f}}$$
 + அ: = \mathbf{f} :, $\dot{\mathbf{f}}$ + அ: = \mathbf{f} :

$$S' + cm$$
 = S , $\Delta' + cm$ = Δ , $\Delta' + cm$ = Δ

1.2.2Conjunt Consonant Visarga:

ஸ்+ர்+அ: = ஸ்ர:,
$$v\dot{v}$$
+வ்+அ: = $v\dot{v}$ வ:, \dot{u}_4 +ய்+அ: = \dot{u}_4 ய:

1.3 Example of Visarga for ka varga:

कः, काः, किः, कीः, कुः, कुः, केः, कैः, कौः, कौः

க:, கா:, கி:, கீ:, கு:, கூ:, கே:, கை:, கோ:, கௌ:,

കഃ, കാഃ, കിഃ, കീഃ, കുഃ, കൂഃ, കേഃ, കൈഃ, കോഃ, കൗഃ

The word *half sound* in the table indicates the 'ha' sound shall be given half the time of full utterance of 'ha'

Sanskrit	Tamil	Malayalam	Vowel sound	Read as (in
				near English
				sound)
कः	க:	കഃ	а	Ka <mark>ha</mark> (ha has
91.				half sound)
काः	கா:	കാഃ	aa	kaa <mark>ha</mark> (ha has
9/1.				half sound)
कि:	கி:	കിഃ	е	Ki <mark>hi</mark> (hi half
197.				sound)
की:	கீ:	കീഃ	ee	Kee <mark>hi</mark> (hi half
101				sound)
 कुः	கு:	കുഃ	u	Ku <mark>hu</mark> (hu half
3.				sound)
कूः	<i>5</i> m.:	കൂഃ	00	Koohu ((hu
7		θ		half sound)
के:	கே:	കേ:	ae	ke <mark>he</mark>
कै:	கை:	കൈഃ	ai	Kai <mark>hai</mark> (hai
-14 *				half sound)

कोः,	கோ:	കോഃ	0	Ko <mark>ho</mark> (ho half sound)
कौः	கௌ:	കൗഃ	ou	Kou <mark>hu</mark> (hu half sound)

PS: Rule 2. 48 visarjanlya (visargam) has the same position of the preceding vowel (vowel sound)

1.4 Important Notes

- 1. The Vedas has been in existence for a long time which experts estimate between 40000 BC to 15000 BC. Sanskrit has been one of the oldest languages in the world. Ignoring the time factor, let us see the fact that PAnini has structured the Sanskrit Language and Grammar and written rules around 6th century or 3rd century BC.
- 2. The standard Sanskrit rules applicable to Visarga Sandhi are applicable in Vedas but Panini's work recognises those rules for poetry/Veda Sruti but says some of the rules are optional. So we find that a rule as per Grammar book is overridden in Vedas, when the effect of the sound, its swaram and maatra time are to be retained for the best effect of rendering. A rule applicable to prose may not be applicable to poetry/song (read as Veda!).

1.5 Visarga during Vedic Recital

- 1. The Visarga shall be **distinctly uttered** when it is at the end of a statement/Ruk.
- 2. When the Visarga letter appears in the middle of the statement/Ruk
 - a. The Visarga may be dropped by the Visarga Sandhi rules and then it is not uttered or given a sound effect.

- b. The Visarga may be pronounced with special sound effect based on the Visarga Sandhi rules based on the letters.
- c. The Visarga gets converted to another letter or sound form, which is recited as per Visarga Sandhi rules.

Note: The readers must familiarise themselves with the book that they refer to. Visargam may be printed in some places and/or when the Visarga Sandhi rule is applied; then visargam is printed in the form as "it is to be read". Example:

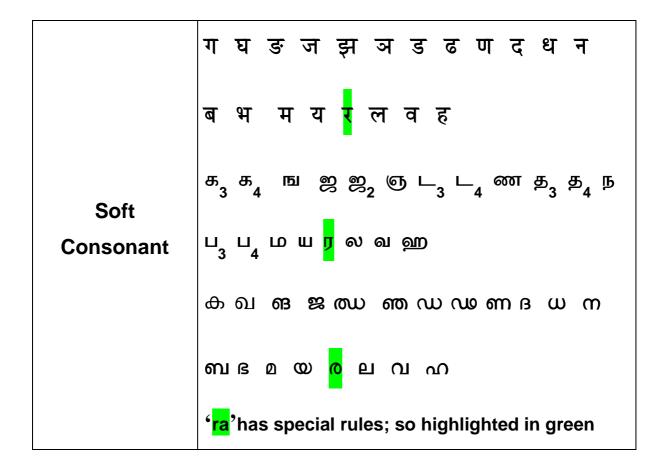
1.6 Letter classification for Learners

Visarga Sandhi rules are based on the following:

- 1. The Vowel sound of the Visargam (a,aa,e,ee,u,oo,ai,O,Ou)
- 2. The representation of Visargam as 's' or 'r'
- 3. The type of the letter that follows the Visargam (Vowel, Soft Consonant, Hard Consonant, Letter of a particular Varga, a specific letter
- 4. There are also rules for a specific Visarga letters.

1.6.1 Table of Letter Classification

Type of Letter	Letter or the basic varga Letter	
	<mark>अ आ</mark> इ ई उ ऊ ए ऐ ओ औ अं,	
	अः ऋ ॠ	
	அ ஆ இ ஈ உ ஊ ஏ ஐ ஓ ஔ அம்	
Vowels	அ : <i>ரு ரூ</i>	
	<mark>അ ആ</mark> ഇ ഈ ഉ ഊ എ ഐ ഓ ഔ അം	
	അം ഋ ൠ Note: The letters 'a' and 'aa' find a special place in rules for Visarga Sandhi.	
	क ख च छ ट ठ त थ प फ	
	श स ष	
Hard	க க ச ச ட ட த த ப ப	
Consonant	υυ, സ ஷ	
	ക ഖ ച ഛ ട ഠ ത ഥ പ ഫ	
	സ ശ ഷ	

2 Visarga Sandhi Rules

Important Notes:

- 1. The examples, given in this Article, focus on the current Visarga Rule that is being taken up in the respective Section/Para/Table. The example may ignore or not highlight the other Visarga Rule that has been applied in another word or padam in that same example **to keep focus**.
- Please note that some swaram markings may be missing or not copied.
 The focus is on the specific Sandhi rule only. Please ignore the Swaram for the purpose understanding Sandhi rule.
- 3. Swaram changes that come along with Sandhi rules are being indicated separately in the examples provided.
- 4. We have tried to give examples from the Vedic Vakhyams that we recite and are not interested in giving theoretical examples as given in many internet sites. The purpose is that the student is able to relate it to what is being learnt in the Class.
- 5. The Examples given are adequate but we find that certain Sandhi rules do not occur often and we have given lesser examples. Readers are requested to contribute more if they find relevant examples in these areas of fewer occurrences. We have referred to to Samhita Pada Paatam, especially where special rules are followed Visaragam.

3 Visarga Sandhi Rule for Visarga with 'a' sound

3.1 Visarga Vowel sound is 'a'(அ, അ) representing 's'

(स्,ஸ்,ஸ്) and the following letter is 'a'(அ, അ)

Let us take Nama: + astute

The Visarga "na**ma**ha" has vowel sound '**a**'(哥, அ, അ). The Visarga stands for '**s**'. (स्,ஸ்,ஸ്). The first letter of the word/padam following visargam is also 'a' (哥, அ, അ).

PS 9.7 - 'a:', the whole of it, when followed by 'a', becomes 'o'

Rule: The Visarga letter gets converted to 'O' sound of that letter, that is म to म and the 'a' becomes the symbol (Avagraha, as 'a' is elided after O) representing half 'a' (अ, அ, അ) sound which is blended with 'O'. नमः has become नमोः. The Sandhi has produced the word नमोऽस्तुते.

This is found in a number of places across various Vedic texts, Slokas etc.

This rule is already incorporated and printed in the Books.

Table of Examples:

Words/Padams before Sandhi	Word/Padam with Sandhi Rule
VVOIUS/Fauailis Deloie Saliulii	www.rauaiii witii Saiiuiii Kule
न <mark>मः</mark> असिमद्भ्यो	न <mark>मोऽ</mark> सिमद्भ्यो
நம <mark>்:</mark> அஸிமத் ₃ ப் ₄ யோ	ந <mark>டோ 5</mark> ஸிமத் ₃ ப் ₄ யோ
നമഃ <mark>അ</mark> സിമദ്ഭ്യോ	ന <mark>മോ ട</mark> സിമദ്ഭ്യോ
न <mark>मः</mark> अस्यद्भ्यो	न <mark>म</mark> ोऽस्यद्भ्यो
நம <mark>∶்</mark> அஸ்யத் ₃ ப் ₄ யோ	ந <mark>மோ-5</mark> ஸ்யத் ₃ ப் ₄ யோ
നമഃ <mark>അ</mark> സൃദ്ഭ്യോ	ന <mark>മോട</mark> സുദ്ഭ്യോ
न <mark>मः अ</mark> पगुरमाणाय	न <mark>म</mark> ोऽपगुरमाणाय
நம <mark>்:</mark> அப <u>கு</u> 3ரமாணாய	ந <mark>மோ</mark> ப் <u>க</u> ுரமாணாய
ന <mark>മഃ അ</mark> പഗുരമാണായ	ന <mark>മോട</mark> പഗുരമാണായ
<mark>यः अ</mark> पां पुष्पं वैद	योऽपां पुष्पं वैद ।
ய <mark>:</mark> அபாம் புஷ்பம் [*] வேத ₄	பாம் புஷ் <u>ப</u> ம் [*] வேத ₄
യ <mark>ം അ</mark> പാം പുഷ്പ <u>ം</u> വേദ	<mark>യോട</mark> പാം പുഷ്പ <u>ം</u> വേദ

<mark>यः अ</mark> स्मान् द्वेष्टि	योऽस्मान् द्वेष्टि
ய <mark>் அ</mark> ஸ்மான் த் ₃ வேஷ்டி`	
ത <mark>ഃ അ</mark> .ഗ്രാൻ ദോഷ്ടി	<mark>തോ</mark> ടഹ്മാൾ ദ്വേഷ്ട്വ
यः अह-मस्मि ब्रह्माह-मस्मि	योऽह-मस्मि ब्रह्माह-मस्मि
ய <mark>் அ</mark> ஹ-மஸ்மி	<mark>யோ</mark> 2ுஹ்-மஸ்மி
் ப் ₃ ரஹ்மாஹ-மஸ்மி	ப் ₃ ரஹ்மாஹ-மஸ்மி
യ <mark>ഃ അ</mark> ഹ–മസ്മി ബ്രഹ്മാഹമസമി	<mark>യോട</mark> ഹ–മസ്മി ബ്രഹ്മാഹ–മസ്മി
सः अस्मितां	<mark>स</mark> ौऽस्मितां
ஸ <mark>்:</mark> <mark>அ</mark> ஸ்மிதாம்	<mark>സോ</mark> സ്ഥിதாம்
സ് <mark>: അ</mark> സ്മിതാം	<mark>സോട</mark> സ്മിതാം
वृ <mark>क्षः अ</mark> थ बिल्वः	वृ <mark>क्ष</mark> ोऽथ बिल्वः
வ் <u>ரு</u> க்ஷ <mark>: அ</mark> த₂ பி₃ல்வ:	் <mark>குகோ</mark> Σ்த₂ பி₃ல்வ:
വൃക്ഷ <mark>ഃ അ</mark> ഥ ബില്യഃ	വ <mark>്യക്ഷോ</mark> ടഥ ബിലും
ह <mark>ैडः अ</mark> व	हे <mark>ड</mark> ोऽव
ு ப ஹே <mark>ட்: அ</mark> வ	ஹே <mark>டோ₃5</mark> வ
ഹ <mark>ഡഃ അ</mark> വ	ഹേ <mark>ഡോട</mark> വ

वरु <mark>णः अ</mark> धिराजः —	वरु <mark>णो</mark> ऽधिराजः —
ப வருண <mark>:</mark> அதி ₄ ராஜ:	ப வரு <mark>ணோऽ</mark> தி₄ ராஜ:
വര <mark>ുണഃ അ</mark> ധിരാജഃ	വരു <mark>ണോട</mark> ധിരാജഃ ।
पूर्वे विश्व सृ <mark>जः</mark> अमृताः	पूर्वे विश्व सृ <mark>ज</mark> ोऽमृताः
பூர்வே விஶ்வ ஸ் <i>ரு</i> ஜ <mark>்</mark> ய	பூர்வே விஶ்வ ஸ் <i>ரு<mark>ஜோ-</mark></i> ப 5 ம் <i>ரு</i> தா:
<mark>அ</mark> ம் <i>ரு</i> தா: പൂർവേ വിശ്വ സൃജ <mark>ഃ</mark> അമൃതാഃ	പൂർവേ വിശ്വ സു <mark>ജോട</mark> മൃതാഃ _
ऋत <mark>वः अ</mark> भवन्न्	ऋत <mark>व</mark> ो – ऽभवन्न्
<u>ഗ</u> ുളഖ <mark>:</mark> <mark>அ</mark> ப₄ഖങ്ങ് ഋതവ <mark>ം</mark> അഭവൻ	<u>ഗ</u> ുള <mark>வോ</mark> ൃ⊔₄ഖങ്ങ് ഋതവോടഭവൻ
सहः अभवत्	<u></u>
സബ <mark>ം: அ</mark> ப₄ഖള് സഹ <mark>ം: അ</mark> ഭവത്	സ <mark>ഹോട</mark> ഭവത്

3.2 Exceptions to 3.1. Rule as an Option

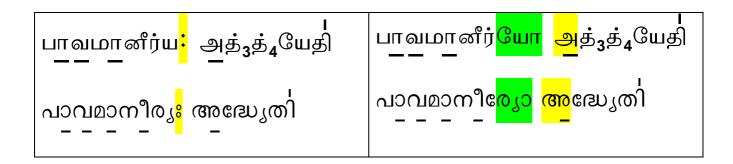
Please refer to our Article on Avagraha, we have given two sections from PS for rules of where Avagraha will be used and where Avagraha will not be formed. There are exceptions since "Use of Avagraha", subject to some rules, is Optional as per Paanini's work. We find that the rule is not followed/optional due the specific sound effect, swaram of the letter. Those from Rudram Chapters are exempt as per Pratisakyam. The following table gives such examples from well known mantras/suktams:

Words/Padams before Sandhi	Word/Padam with Sandhi Rule
न <mark>मः अ</mark> स्तु नीलग्रीवाय	न <mark>मो अ</mark> स्तु नीलग्रीवाय
ந <mark>ம்: அ</mark> ஸ்து நீலக் ₃ ரீவாய	ந <mark>மோ அ</mark> ஸ்து நீலக் ₃ ரீவாய
ന <mark>മ</mark> ഃ <mark>അ</mark> സ്തു നീലഗ്രീവായ	ന <mark>മോ അ</mark> സ്തു നീലഗ്രീവായ
न <mark>मः अ</mark> श्वेभ्यः <mark>अ</mark> श्वपतिभ्यश्च	नमो <mark>अ</mark> श्वेभ्यो <mark>ऽश्व</mark> पतिभ्यश्च

நம <mark>∶</mark> அஶர்வேப்₄ய <mark>∶</mark>	நமோ <mark>அ</mark> ஶர்வேப்₄யோ
ı அஶ்வபதிப் ₄ யஶ்ச	ு Svர்வபதிப்₄ய∨ர்ச
ന <mark>മ</mark> ഃ അശ്വേ <mark>ഭ്യ</mark> ഃ	നമോ <mark>അ</mark> ശ <mark>്വേഭ്യോ</mark>
<mark>അ</mark> ശിപതിഭൃശ്ച	s <mark>ഗ</mark> ോപതിഭൃശ്ച
यस्ता <mark>म्रः अ</mark> रुण उत	यस्ता <mark>म्र</mark> ा अरुण उत — —
யஸ்தாம்ர <mark>: அ</mark> ருண உத	யஸ்தாம்ரோ <mark>அ</mark> ருண உத
യസ്താമ്ര <mark>ഃ അ</mark> രുണ ഉത	യസ്താമ്രോ <mark>അ</mark> രുണ ഉത
रुद्रो अग्नौ <mark>यः अ</mark> फ्सु	रुद्रो अग्नौ यो अफ्सु — — —
ருத்₃ர <mark>:</mark> அக்₃னௌ ய <mark>:</mark>	<u>ரு</u> த் ₃ ரோ <mark>அ</mark> க் ₃ னௌ யோ
<u>ച</u> ുപ് ₂ ബൗ	<u>ച</u> ப் ₂ ബൗ
രുദ്രഃ അഹ്നാ ത <mark></mark> ഃ അഫ്സു	രുദ്രോ <mark>അ</mark> ഗ്നൗ യോ അഫ്സു

स जा <mark>तः</mark> अत्यरिच्यत	स जातो <mark>अ</mark> त्यरिच्यत
் அத்யரிச்யத	ு வாதோ <mark>அ</mark> த்யரிச்யத
സ ജാത <mark>ഃ</mark> അതൃരിചൃത –	സ ജാതോ <mark>അ</mark> തൃരിചൃത
आ <mark>पः अ</mark> मीव चातनीः	आपो <mark>अ</mark> मीव चातनीः —
ı ஆப <mark>்</mark> அமீவ சாதனீ: —	ı । ஆபோ <mark>அ</mark> மீவ சாதனீ: —
ആപ <mark>ഃ</mark> അമീവ ചാതനീഃ –	ആപോ <mark>അ</mark> മീവ ചാതനീഃ _
श <mark>नः अ</mark> स्तु द्विपदे	ा ॥ रान्नो अस्तु द्विपदे —
ப் முந்ந <mark>:</mark> அஸ்து த் ₃ விபதே ₃	ı ıı ஶந்நோ அஸ்து த் ₃ விபதே ₃
ശന്ന <mark>ഃ</mark> അസ്തു ദ്വിപദേ	ശന്നോ അസ്തു ദ്വിപദേ –
मित्रधैय <mark>न्नः अ</mark> स्तु —	मित्रधैयन्नो अस्तु —
ப மித் <u>ர</u> தே₄யந்ந <mark>:</mark> அஸ்து	। மித் <u>ர</u> தே ₄ யந்நோ அஸ்து

മിത്രധേയന്ന <mark>ഃ</mark> അസ്തു । –	മിത്രധേയന്നോ അസ്തു I –
धुवा <mark>सः अ</mark> स्य कीरयो	धुवासो <mark>अ</mark> स्य कीरयो _
த் ₄ ருவாஸ <mark>்:</mark> அஸ்ய தீரயோ	ு த் ₄ ருவாஸோ <mark>அ</mark> ஸ்ய <u>கீ</u> ரயோ
ധ്രുവാസ <mark>ം</mark> അസൃ കീരയോ	ധ്രുവാസോ <mark>അ</mark> സൃ കീരയോ
नः अभयङ्कणोतु	नो <mark>अ</mark> भयङ्कणोतु –
ந <mark>்</mark> அப ₄ யங் க் <i>ரு</i> ணோது	நோ <mark>அ</mark> ப்₄யங் க் <i>ரு</i> ணோது
ന <mark>ഃ</mark> അഭയ ങ്കൃണോതു	നോ <mark>അ</mark> ഭയ ങ്കൃണോതു
क्षामद <mark>्वः अ</mark> ति	भामद्देवो <mark>अ</mark> ति —
। கூாமத் ₃ ேத₃வ <mark>:</mark> அதி	ு கூராமத் ₃ தே ₃ வோ <mark>அ</mark> தி
ക്ഷാമദ്ദേവ <mark>ഃ</mark> അതി	ക്ഷാമദ്ദേവോ <mark>അ</mark> തി
पावमानीर्य <mark>ः</mark> अब्ह्रयेति ————	पावमानी <mark>र्यो</mark> <mark>अ</mark> ब्द्वयेति

Readers shall remember that this first rule with Avagraha helps understanding of Krama paata flow and Padams.

Note based on general Observations : The 'a' does not become avagraha when it has specific swaram, it is occurring between swarams and there is a need for 'a' to be distinctly pronounced.

3.3 <u>Visarga Vowel sound is 'a'(ஆ, അ) representing 's'</u>

(പ്രസ്,സ്) and the following letter is Vowel other than

<u>'a'(अ, ७०) :</u>

न्मः + आव्याधिनीभ्यो.. = न्मं आव्याधिनीभ्यो.. நம் + ஆவ்யாதி
$$_{4}$$
நீப் $_{4}$ யோ = நம் ஆவ்யாதி $_{4}$ நீப் $_{4}$ யோ $_{6}$ ആവ്യാധിന് ഭൂാ = നമ് ആവ്യാധിന് ഭൂാ The Visarga "na**ma**ha" has vowel sound 'a'. The Visarga stands for '**s**'. (स्,ஸं,സ്)

The first letter of the word/padam following visargam not a (到, 画, m).(for which we have seen the first rule above in 2.1)

It can be any of the following Vowel:

Rule: The Visarga gets dropped and not recited or given effect. There are a number of examples in Rudram which readers can analyse as examples.

The Visargam is not printed in the Book. The existence of Visarga is known to a student who knows this rule. But when Pada or Krama Paatam is referred, it becomes clear to the students.

Table of Examples:

Words/Padams before Sandhi	Word/Padam with Sandhi Rule
नम <mark>ः</mark> उच्चै-र्घोषाया	नम उच्चै-घीषाया
ப <mark>் –</mark> நம <mark>்</mark> உச்சைர்-கோ ₄ ஷாயா – ப നമ <mark></mark> း ഉച്ചൈർ–ഘോഷായാ	്വ — വ நம் உச்சைர்-கோ ₄ ஷாயா ப — ப നമ ഉച്ചൈർ–ഘോഷായാ
नम <mark>ः</mark> उष्णीषिणे गिरिचराय ப நம <mark>்</mark> உஷ்ணீஷிணே ப கி3ரிசராய்	नम उष्णीषिण गिरिचराय

നമ <mark>ം</mark> ഉഷ്ണീഷിണേ ഗിരിചരായ	നമ ഉഷ്ണീഷിണേ ഗിരിചരായ
नम <mark>ः</mark> इषुमद्भ्यो धन्वाविभ्यश्च	नम इषुमद्भ्यो धन्वाविभ्यश्च — —
நம <mark>்</mark> இஷுமத்₃ப்₄யோ	நம இஷுமத் ₃ ப் ₄ யோ
த்∡ன்வாவிப்₄யஶ்ச	த ₄ ன்வாவிப் ₄ ய்ஶ்ச — ப
നമ <mark>ം</mark> ഇഷുമദ്ഭ്യോ	നമ ഇഷുമദ്ഭ്യോ
നധാവുഭൂശ്ച	നധാവിഭ'ശ്ച
नमः आतन्वानेभ्यः प्रतिद्धानेभ्यश्च	नम आतन्वानेभ्यः प्रतिद्धानेभ्यश्च
l நம <mark>∶்</mark> ஆதன்வானேப் ₄ ய:	ு நம ஆதன்வானேப் ₄ ய: -
ப்ரதித ₃ தா ₄ னேப் ₄ யஶ்ச	ப்ரதித ₃ தா ₄ னேப் ₄ யஶ்ச
നമ <mark>ഃ</mark> ആതന്വാനേഭ്യഃ	നമ ആതന്വാനേഭ്യഃ
പ്രതിദധാനേഭൃശ്ച	പ്രതിദധാനേഭൃശ്ച –
नमः ईधियाय चातप्याय	नम ईधियाय चातप्याय
ு	ு ப ப நம ஈத்₄ரியாய சாதப்யாய ச பு —
നമ <mark>ം</mark> ഈധ്രിയായ	നമ ഈധ്രിയായ -
ചാതപ്യായ ച	ചാതപൃായ ച
_	

नम <mark>ः</mark> ऊर्व्याय च सूर्म्याय	नम ऊर्व्याय च सूर्म्याय
நம <mark>் ஊ</mark> ர்வ்யாய ச	ப — ப — நம ஊர்வ்யாய ச — ப
। ஸூர்ம்யாய	ஸூர்ம்யாய
നമ <mark>ം</mark> ഊർവൃായ ച സൂർമ്യായ	നമ ഊർവുായ ച സൂർമുായ
कक्षीवन्तं ँय <mark>ः</mark> औशिजं	कक्षीवन्तं ँय औशिजं —
ப ககூஷீவந் <u>த</u> ம் ய <mark>:</mark> ஒளஶூிஜம்	ககூஃவேந்தம் ய ஔஶூிஜம் —
കക്ഷീവന്തം യ <mark>ം</mark> ഔശിജം	കക്ഷീവന്തം ്യ ഒൗശിജം
नमः ऋषिभ्यो मन्त्रकृद्भ्यो —	नम ऋषिभ्यो मन्त्रकृद्भ्यो — —
நம <mark>் <i>ரு</i>ஷிப்₄யோ</mark>	நம <i>ரு</i> ஷிப் ₄ யோ
மந்த்ரக் <i>ரு</i> த் ₃ ப் ₄ யோ	மந்த் <u>ர</u> க் <i>ரு</i> த் ₃ ப் ₄ யோ
നമ <mark>ം</mark> ഋഷിഭ്യോ	നമ ഋഷിഭ്യോ
 മന്ത്രകൃദ്ഭ്യോ _	മന്ത്രകൃദ്ഭ്യോ _
दिव्याः आप <mark>ः</mark> ओषधयः –	दिव्या आप ओषधयः — —
ப தி₃வ்யா ஆப <mark>:</mark> ஓஷத₄ய:	ப தி₃வ்யா ஆப ஓஷத₄ய:்

3.4 Visarga Vowel sound is 'a' (அ, அ, അ) representing 's'

(Ң്,ബ്,സ്) and the following letter is a Soft Consonant:

For list of hard and soft consonant letters, please refer to table for type of Letters in Para 1.6.1

PS 9.8 - Also when 'a:' followed by a Soft (sonant) consonant, becomes 'O'.

The Visarga Vowel sound is 'a', visarga stands for 's' and followed by 'ha' varga letter which is Soft Consonant.

Rule: The Visarga is dropped; the letter before the Visarga changes to its Vowel sound 'O'.

The Visarga letter gets converted to 'O' sound of that letter, that is म to मो;

नमः has become नमो. This is the most often seen rule in the Vedic Text for Visarga. This rule is always incorporated and printed in the books as to be read.

Table of Examples:

Words/Padams before Sandhi	Word/Padam with Sandhi Rule
न <mark>मः</mark> भवस्य हेत्यै — —	न <mark>म</mark> ो भवस्य हेत्यै — —
ு ந <mark>ம்:</mark> பு₄வஸ்ய ஹேத்யை	ந <mark>மோ</mark> பு₄வஸ்ய ஹேத்யை
ന <mark>മ</mark> ഃ ഭവസ്യ ഹേതൈു –	ന <mark>മോ</mark> ഭവസ്യ ഹേത്യൈ –
नम <mark>ः</mark> रुद्राया-तताविने —	न <mark>म</mark> ो रुद्राया-तताविने
ı நம <mark>் ருத்₃ராயா-ததாவினே</mark>	ந <mark>மோ</mark> ருத் ₃ ராயா-ததாவினே
നമ <mark>ം</mark> രുദ്രായാ–തതാവിനേ	ന <mark>മോ</mark> രുദ്രായാ–തതാവിനേ
नम <mark>ः</mark> मन्त्रिणे वाणिजाय — — —	न <mark>मो</mark> मन्त्रिणे वाणिजाय — — —
ப <mark>்</mark> நம <mark>் மந்த்</mark> ரிணே வாணிஜாய	ந <mark>மோ</mark> மந்த்ரிணே
	வாண <u>ி</u> ஜாய
നമ <mark>ം</mark> മന്ത്രിണേ വാണിജായ	ന <mark>മോ</mark> മന്ത്രിണേ വാണിജായ

नम <mark>ः</mark> वञ्चते परिवञ्चते	न <mark>म</mark> ो वञ्चते परिवञ्चते
ு ப நம <mark>்:</mark> வஞ்சதே ப <u>ரி</u> வஞ்சதே	ு பிர <mark>மோ</mark> வஞ்சதே ப <u>ரி</u> வஞ்சதே
നമ <mark>ം</mark> വഞ്ചതേ പരിവഞ്ചതേ	ന <mark>മോ</mark> വഞ്ചതേ പരിവഞ്ചതേ
नम <mark>ः</mark> निचेरवे परिचरायारण्यानां	न <mark>मो</mark> निचेरवे परिचरायारण्यानां
ı । நம <mark>:</mark> நிசேரவே பரிசராயா-	ு ப ந <mark>மோ</mark> நிசேரவே பரிசராயா-
ு ப ரண்யானாம்	i ரண்யானாம்
നമ <mark>ം</mark> നിചേരവേ പരിചരായാ– —	ന <mark>മോ</mark> നിചേരവേ പരിചരായാ–
नमः गणेभ्यो गणपतिभ्यश्च — —	न <mark>म</mark> गणेभ्यो गणपतिभ्यश्च — —
ı நம <mark>்</mark> க₃ணேப்₄யோ	ந <mark>டோ</mark> த ₃ ணேப் ₄ யோ
। <u>க</u> ூணபதிப் ₄ யஶ்ச	। க ₃ ணபதிப் ₄ யஶ்்ச
നമ <mark>ം</mark> ഗണേട്യോ –	ന <mark>മോ</mark> ഗ്രണേഭ്യോ

ഗണപതിഭൃശ്ച –	ഗണപതിഭൃശ്ച –
व <mark>ः</mark> नमो	वा नमा
வ <mark>:</mark> நமோ	<mark>வோ</mark> நமோ
വ <mark>ഃ</mark> നമോ	<mark>വോ</mark> നമോ
नम <mark>ः</mark> जघन्याय च	न <mark>मो</mark> जघन्याय च —
ப <mark>்</mark> நம <mark>்</mark> ஜக ₄ ன்யாய ச	ந <mark>மோ</mark> ஜக₄ன்யாய ச
നമ <mark>ം</mark> ജഘനൃായ ച –	ന <mark>മോ</mark> ജഘന്യായ ച _
नम <mark>ः</mark> दुन् <u>द</u> ुभ्याय	न <mark>मो</mark> दुन् <u>दु</u> भ्याय
ı நம <mark>்</mark> து ₃ ந்து ₃ ப் ₄ யாய	ந <mark>மோ</mark> து ₃ ந் து ₃ ப் ₄ யாய
നമ <mark>ം</mark> ദുന്ദുഭ്യായ	ന <mark>മോ</mark> ദുന്ദുഭൃായ
य <mark>ः</mark> रुद्रो अग्नौ — —	यो रुद्रो अग्नौ

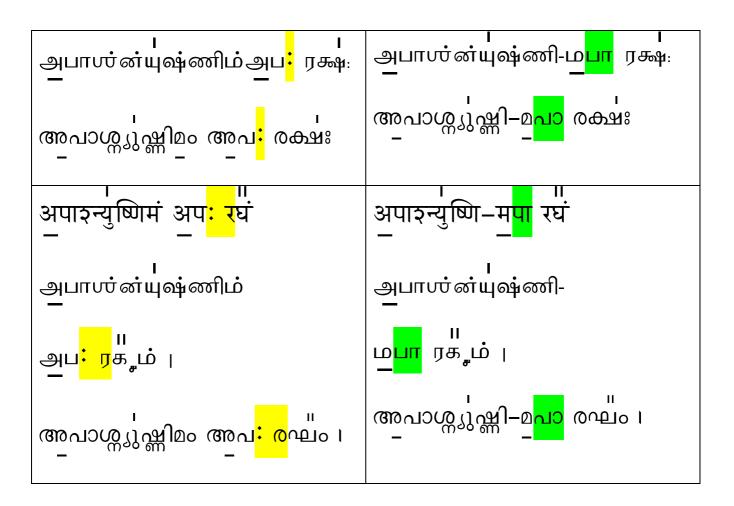
3.5 <u>Visarga Vowel sound is 'a' (௮, அ, അ) representing 'r' (፻.፱.გ</u>

and the following letter is 'r'(Ṭ,₥,♂):

PS 8.16 &17 when preceded by an 'a'-vowel, visarjanlya representing **r** is omitted, And the preceding vowel is made long.

Rule: The Visarga is dropped; the letter with visarga is elongated to 'aa'. This rule is incorporated and printed in the books.

Words/Padams before Sandhi	Word/Padam with Sandhi Rule
TS 1.2.11.1	
अशीय + ए <mark>ष्टः</mark> + <mark>रा</mark> यः 	अ <mark>शीय</mark> ष्टा रायः
அமீய + ஏஷ் <mark>ட்:</mark> + <mark>ரா</mark> ய்:	அஸ்ளே <mark>ஒ்டா</mark> ராய்:
അശീയ + ഏ <mark>ഷ്ട</mark> + <mark>രാ</mark> യഃ	അശീയേ <mark>ഷ്ടാ</mark> രായഃ
अपारुन्युष्णिं अप <mark>ः</mark> रक्षः —	अपाञ्न्युष्णि–म <mark>पा</mark> रक्षः —

3.6 <u>Visarga Vowel sound is 'a' (அ, അ) representing 'r' (र्,ர்,ര്)</u> <u>and the following letter is any Vowel or Soft Consonant</u> <u>except 'r'</u>

The Vowel sounding of सुवः is 'a', the visargam stands for 'r' indicating

Rule: The Visarga become 'r' and stands as r or combines with the following letter to become a letter in the 'ra' varga. This rule is incorporated and printed in the books.

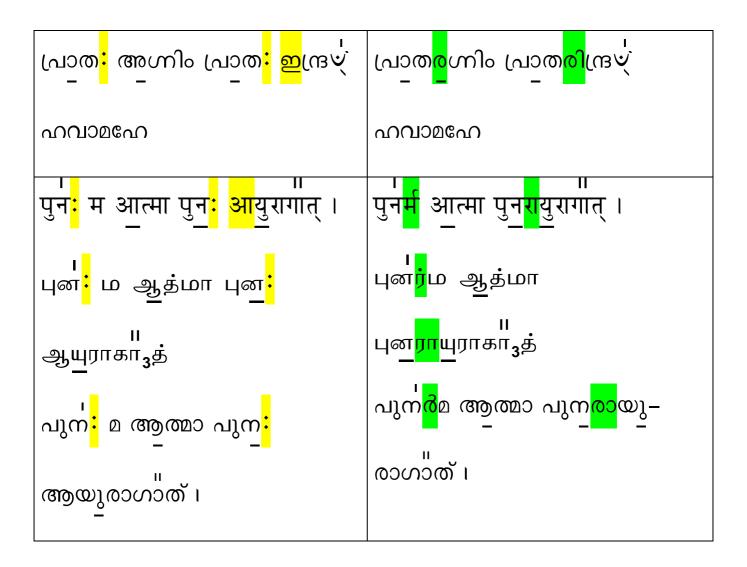
Please note that the following words with **vowel sound** 'a' takes the visarga representation of 'r' $(\vec{\xi}, \dot{\vec{\eta}}, \vec{o})$ mainly.

Note: These are key examples which are often seen with sound 'r' and the list above is not exhaustive. A spefic Section 7 has been added which provides rules from PratiSakyam with examples for illustration only. This Section covers more words which get visarga sound as 'r'

Table of Examples

Words/Padams before Sandhi	Word/Padam with Sandhi Rule
भूः र्भु <u>वः</u> स् <mark>वः ऑ</mark> ं	भूर्भुवस् <mark>रवर</mark> ां
്പൃ₄∶பൃമാ: ബ്ഖ <mark>: ஓ</mark> ம்	பூ ₄ ர்பு ₄ வஸ்ஸ்வ <mark>ரோம்</mark>
ഭൂ: ഭുവ <u>:</u> സ്വ <mark>: ഒാം</mark>	ഭൂർഭുവസ്സവ <mark>രോം</mark>
सु <mark>वः</mark> इति व्यानः ।	सुव <mark>रि</mark> ति व्यानः ।
സ <mark>ൗഖ:</mark> இதி ഖ്ധ <u>ന</u> ത:	ஸுவ <mark>ரி</mark> தி வ்யான:
സു <mark>വ</mark> : ഇതി വൃാനഃ I	ഹുവ <mark>ര</mark> ിതി വൃാനഃ ।
पुन <mark>ः आयुः पुनः</mark> भगः	पुन <mark>रा</mark> युः पुन <mark>र्भ</mark> गः
புன <mark>:் ஆ</mark> யு:் புன <mark>:</mark> ப ₄ க்₃:	புன <mark>ரா</mark> யு: புன <mark>ர்</mark> ப ₄ க்₃:
പുന <mark>്: ആ</mark> യുഃ പുന <mark>:</mark> ഭഗഃ	പുന് <mark>രാ</mark> യുഃ പുന് <mark>ർ</mark> ഭഗഃ
पुन <mark>ः</mark> द्रविण मैतु मा	पुन <mark>द्र</mark> विण मैतु मा

புன <mark>:</mark> த்₃ரவிண மைது மா	புன <mark>ர்</mark> த் ₃ ரவிண மைது மா
പുന <mark>്</mark> ദ്രവിണ മൈതു മാ	പുന <mark>്ർ</mark> ദ്രവിണ മൈതു മാ
विदंत्वा पुन <mark>ः आ</mark> गाः पुन <mark>ः</mark> न्नव	विदंत्वा पुन <mark>रा</mark> गाः पुनर्ह्व
। வித ₃ ந்த்வா புன <mark>:</mark> ஆகா ₃ :	ப வித ₃ ந்த்வா புன <mark>ரா</mark> கா ₃ :
புன <mark>்</mark> <u>ந</u> வ	புன <mark>ர்</mark> <u>ந</u> வ
വിദംത്വാ പുന <mark>:</mark> ആഗാഃ	വിദംതാാ പുന <mark>്താ</mark> ഗാഃ
പുന <mark>:</mark> ന്നവ I	പുന <mark>ർ</mark> ന്നവ ၊ _
प्रात <mark>ः</mark> अग्निं प्रात <mark>ः इ</mark> न्द्र <i>्</i> हवामहे	प्रात <mark>र</mark> ग्निं प्रात <mark>रि</mark> न्द्रभ् हवामहे
ப்ராத <mark>:</mark> அக் ₃ னிம் ப்ராத <mark>:</mark>	ப்ராத <mark>ர</mark> க்₃னிம் ப்ராத <mark>ரி</mark> ந்த்₃ர ு
ு <mark>இ</mark> ந்த்₃ரஜ் ஹவாமஹே	ஹவாமஹே

3.7 Special Rule for Visarga 'a' (अ, அ, അ) sound for 'saH, eshaH'

The Visarga gets dropped for the two Visarga letters Sah, Yesha (सः, एषः, ஸः ஏஷ்: സം എഷം) when the following letter is any Vowel (except 'a') or any Consonant. (Including Hard Consonants which please note)

ו ஸ: + வைஶ்ரவணோபமோ = ஸ வைஶ்ரவணோபமோ ப

സഃ വൈശ്രവണോപമോ = സ വൈശ്രവണോപമോ

The Visargam is स:, ஸ:, ஸ% followed by letter Consonant of "Va" vargam –

वै, **ബെ,** വൈ–The Visarga is dropped.

The Visargam is एषः, എഷം followed by the Vowel letter

आ, अ, खा. Rule : The Visarga is dropped.

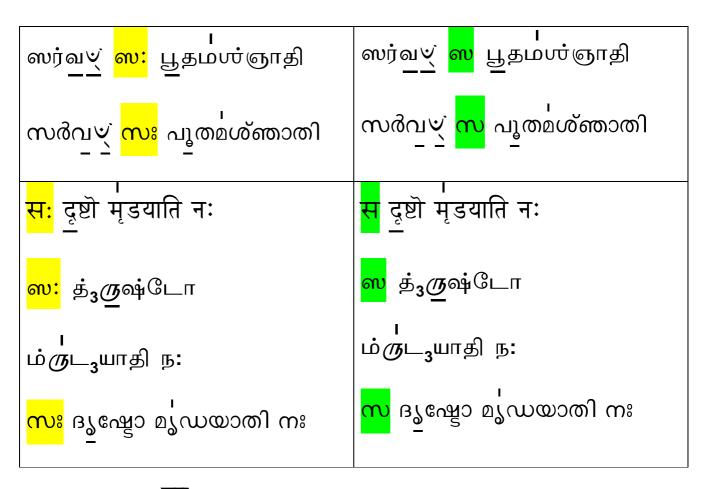
This rule is incorporated so Visargam is not printed in the Books. Only students knowing this rule may be aware of the existence of Visargam.

Reference to Pada Paatam or Kramam is helpful.

Table of Examples:

Words/Padams before Sandhi	Word/Padam with Sandhi Rule
एषः उपदेशः	ए <mark>ष</mark> उपदेशः
—	—
ு படுத்து பெடிப்பட்டிய்	।
நூல் படுத்து பெடிப்பட்டிய்	<mark>ஏஷ</mark> உபதே ₃ ഗ്ത:
<mark>ഏഷ</mark> ം ഉപദേശഃ	<mark>ഏഷ</mark> ഉപദേശഃ
_	–
सः वा एषः पुरुषोऽन्नरसमयः	म वा एष पुरुषोऽन्नरसमयः
—	—
<mark>സ:</mark> ഖന ഒപ്പം: புருஷோsன்ன	ா வா ஏஷ புருஷோsன்ன
ரஸமய:	ரஸமய ்
<mark>സ</mark> ഃ വാ ഏഷഃ പുരുഷോടന്ന	<mark>സ</mark> വാ ഏഷ പുരുഷോടന്ന്
രസമയഃ	രസമയഃ
_	_
सः वा एषः पुरुषविध एव	स वा एष पुरुषविध एव
_	—
ு வா ஏஷ: புருஷவித₄ <u>ஏ</u> வ	ு வா ஏஷ் புருஷ்வித்₄ <u>ஏ</u> வ
<mark>സ</mark> ഃ വാ ഏഷഃ പുരുഷ–	<mark>സ</mark> വാ ഏഷ പുരുഷ–

വിധഏവ _	വിധഏവ _
सः यशोवान् भवति । —	स्यशोवान् भवति । —
। <mark>ஸ:</mark> யஶோவான் ப ₄ வதி	ு யெரைவான் பு₄வதி —
<mark>സ</mark> ം യശോവാൻ ഭവതി –	<mark>സ</mark> യശോവാൻ ഭവതി _
सः मेधावान् भवति —	मधावान् भवति —
ு பிக்கும் பிருவியான்	ு பான் ப₄வதி — மேதா₄வான் ப₄வதி
<mark>സ</mark> ം മേധാവാൻ ഭവതി	<mark>സ</mark> മേധാവാൻ ഭവതി –
यः पोता <mark>सः</mark> पुनातु मा	यः पोता स पुनातु मा —
ய: போதா <mark>ஸ:</mark> புனாது மா	ு பாதா ஸ புனாது மா —
യഃ പോതാ <mark>സ</mark> ം പുനാതു മാ	<mark>യ</mark> ം പോതാ സ പുനാതു മാ
सर्व <mark>ए सः</mark> पूतमञ्जाति	सर्व ् <mark>स</mark> पूतमञ्जाति

The Visargam is एषः, ஏஷः, എഷം ,when followed by letter 'a' becomes 'O' and avagraha is formed since the sound is 'aH' (normal rule only)

Words/Padams before Sandhi	Word/Padam with Sandhi Rule
स य ए <mark>षः अ</mark> न्त-र्हृदय	स य ए <mark>षोऽ</mark> न्त-र्हृदय
സ യ ഏ <mark>ഷഃ അ</mark> ന്തർ-ഹൃദയ	സ യ ഏ <mark>ഷോട</mark> ന്റെ ക്യൂല സ യ ഏ <mark>ഷോട</mark> ന്തർ-ഹൃദയ
सः अस्माथ्सृष्टो-ऽपाक्रामत्	सोऽ <mark>स्मा</mark> थ्सृष्टो-ऽपाक्रामत्

4 Visarga Sandhi Rule for Visarga with 'aa'

<u>(आ,ஆ, ആ)sound</u>

4.1 <u>Visarga Vowel sound is 'aa'(आ,ஆ, ആ) representing 's'</u>

(共ஸ்,ஸ்) Or 'r' (र्ர்,ர்,ல்) and the following letter is any vowel

or Soft Consonant

Rule: The Visargam ends with vowel sound 'aa' (आ,ஆ, ആ), the visargam

represents 'S' (સ,,,,,,) or '**r'** (₹,,,,,,) and followed by Vowel 'a' (example 1)

and Soft Consonant (example 2), the Visarga is dropped.

ന്ട്രുന്ന: + ചിളഞ്ളി
$$_2$$
ரே = ന്ട്രമ്മന ചിളഞ്ളി $_2$ ரേ രൂദ്രാ: + വിതസ്ഥിരേ = രൂദ്രാ വിതസ്ഥിരേ

The Visarga is not printed in the books. Reference to Pada Paatam or Kramam may be required unless the student knows grammar based on the sentence construction.

Words/Padams before Sandhi	Word/Padam with Sandhi Rule
दिवं रुद्रा <mark>: उ</mark> पश्रिताः	दिवर् रुद्रा उपश्रिताः —
ருத் ₃ ரா <mark>: உ</mark> ப்ஶு்ரிதா:	ு ந் ₃ ரா உபஶ்ரிதா:
രുദ്രാ <mark>ഃ ഉ</mark> പ്ശ്രിതാഃ	രുദ്രാ ഉപ്ശ്രിതാഃ _
यक्ष्मण् सुमनाः <mark>अ</mark> सत् ।	यक्ष्मण् सुमना असत्।
സ <u></u> ന്നാന് <mark>அ</mark> ஸ்த்	ப ஸுமனா அஸத் — —
യക്ഷ്മ∀് സുമ <mark>നാ</mark> ഃ <mark>അ</mark> സ്ത്	യക്ഷ്മ∀് സുമനാ അസ്ത്
नः सुमनाः <mark>भ</mark> व	नः सुमना भव —

	। நஸ்-ஸுமனா ப₄ഖ
நஸ்-ஸ <u>ு</u> மனா <mark>:</mark> ப₄ഖ	— — — — — — — — — — — — — — — — — — —
നഃ സുമന <mark>ാ</mark> ഃ ഭവ	നഃ സുമനാ ഭവ
देवा <mark>ः अ</mark> ग्रे तदब्रुवन्न् ।	देवा अग्रे तदब्रुवन्न् — —
தே ₃ வா <mark>: அ</mark> க் ₃ நே	தே ₃ வா அக் ₃ ரே
। தத ₃ ப் ₃ ருவன்ன்	। தத ₃ ப் ₃ ருவன்ன்
ദേവ <mark>ാ</mark> ം <mark>അ</mark> ഗ്രേ തദിബ്രുവന്ന്	ദേവാ അഗ്രേ തദബ്രുവന്ന് – –
दिविषन्त्वग्ने स्तिग्मायु <mark>धाः र</mark> क्षस्	दिविषन्त्वग्ने स्तिग्मायुधा रक्षसे – – – – –
। தி ₃ விஷந்-த்வக் ₃ னே —	। தி ₃ விஷந்-த்வக் ₃ னே —
ஸ்திக் ₃ மாயு <mark>தா</mark> : ₄ <mark>ர</mark> க்ஷஸே	ு ப ஸ்திக் ₃ மாயுதா _{4 -} ரக்ஷஸே
ദിവിഷ്ന്ത്വഗ്നേ സ്തിഗമായു <mark>ധാ</mark> :	ദിവിഷന്ത്വഗ്നേ സ്തിഗമായുധാ
<mark>ര</mark> ക്ഷ്സേ	രക്ഷസേ _

दक्षिणा अफ्सरसं स्त<mark>वाः ना</mark>म ता दक्षिणा अफ्सरसं स्त<mark>वा</mark> नाम ता தஸ்ய த₃க்ஷிணா தஸ்ய த₃க்ஷிணா அப்₂ബரஸ்ஸ்த<mark>வா</mark> நாம அப்₂ஹரஸ்ஸ்த<mark>வா</mark> நாம கക്ഷിണാ അഫ്രരസ് സ്ത<mark>വാ</mark>: താമ

5 Vowel sound other than 'a' and 'aa'

5.1 Short Vowels- e,u,ru,lru followed by 'r' (रี.ர்.のั)

Rule: Visarga gets dropped; visarga vowel sound gets elongated

Words/Padams before Sandhi	Word/Padam with Sandhi Rule
हे <mark>ति</mark> ः रुद्रस्य परिणो वृणक्तु	हे <mark>ती</mark> रुद्रस्य परिणो वृणक्तु
ஹே <mark>தி:</mark> ருத் ₃ ரஸ்ய பரிணோ	ஹே <mark>த</mark> ீ ருத் ₃ ரஸ்ய பரிணோ
வ் <i>ரு</i> ணக்து	வ் <i>ரு</i> ணக்து
ഹേ <mark>തി</mark> : രുദ്രസ്യ പരിണോ	ഹേ <mark>തീ</mark> രുദ്രസ്യ പരിണോ
വൃണക്തു	വൃണക്തു
परिवो ह <mark>ितिः रुद्रस्य वृंज्यात्</mark>	परिवो ह <mark>ोती</mark> रुद्रस्य वृंज्यात्
ு பரிவோ ஹே <mark>தி:</mark> ருத்ர ₃ ஸ்ய	ப பரிவோ ஹே <mark>த</mark> ீ ருத்ர ₃ ஸ்ய

പരിവോ ഹേ <mark>തി</mark> : രുദ്രസൃ	പരിവോ ഫേ <mark>തീ</mark> രുദ്രസൃ
വൃംജ്യാത്	വൃംജൃാത്
ग । । । । । । । । । । । । । । । । । । ।	ा । । यातु धाना ह <mark>ॆती</mark> रक्षां्स प्रहॆति
ு யாதுதா ₄ னா ஹே <mark>தி:</mark>	ப யாதுதா ₄ னா ஹே <mark>தீ</mark>
ப்பாது பிர்கூர் பிர்கூர் பிர்கூர் பிர்கூர் பிர்கேற்கு பிர்கேற்கு பிர்கேற்கு பிர்கேற்கள் பிர்கள் பிர்கேற்கள் பிர்கள் பிர்க்கையின் பிர்கேற்கள் பிர்க்கேற்கள் பிர்கேற்கள் பிர்க்கேற்கள் பிர்கேற்கள் பிர்கள் பிர்கள் பிர்கள் பிர்கேற்கள் பிர்கேற்கள் பிர்கள் பிர	ப்பட்டியில் பிர்கூர்க்கு பிர்கூர்க்கு பிர்கே பிர்கே பிர்கே பிர்க்கு பிர்க
യാതുധാനാ <mark> ഹേതി</mark> : രക്ഷാ⊍്	യാതുധാനാ॑ ഫേ <mark>ത</mark> ീ രക്ഷായ്
സി പ്രഹേതിസ്തേട്യോ –	സി പ്രഹേതിസ്തേഭ്യോ –
रा <mark>जिः</mark> रक्षिता यश्चाधिपति–र्यश्च	रा <mark>जी</mark> रक्षिता यश्चाधिपति–र्यश्च —
ராஜி <mark>:</mark> ரக்ஷிதா யஶ்சாதி ₄ பதிர்	ரா <mark>ஜ</mark> ீ ரக்ஷிதா யஶ்சாதி ₄ பதிர்
രാജ <mark>ി:</mark> രക്ഷിതാ യശ്ചാധി	രാ <mark>ജ</mark> ീ രക്ഷിതാ യശ്ചാധി
പതിർ യശ്ച –	പതിർ യശ്ച് –

पृदाकू रिक्षतायश्चाधिपति यश्च पृदाकुः रक्षितायश्चाधिपति यश्च ப்*ரு*தா₃கூ ரக்ஷிதா ப்*ரு*தா₃கு: ரக்ஷிதா யஶ்சாதி₄பதிர் யஶ்ச யஶ்சாத் $_{4}$ பதிர் யஶ்ச പൃദാ<mark>കൂ</mark> രക്ഷിതാ യശ്ചാധി പൂദാ<mark>കു</mark>: രക്ഷിതാ യശ്ചാധി പതിർ യശ്ച പതിർ യശ്ച तेभि सोमाभिः रक्षण इति । तेभिः सोमा<mark>भी</mark> रक्षण इति தேபி₄ஸ் ஸோமா<mark>ப</mark>ீ ്ളേபി₄ஸ് സോഥനവി<mark>:</mark>⊿ <mark>ர</mark>க்ஷண இதி <mark>ர</mark>க்ஷண இதி തേഭിഃ സോമാ<mark>ഭീ</mark> രക്ഷണ ഇതി തേഭിഃ സോമാഭി<mark>ഃ</mark> രക്ഷണ ഇതി दक्षिणपूर्वस्यान्दिशि विसर्पिः नरकः दक्षिणपूर्वस्यान्दिशि विस<mark>र्पी</mark> नरकः த $_3$ க்ஷிணபூர்வ-ஸ்யாந்தி $_3$ ஶ்ரி த $_3$ க்ஷிணபூர்வ-ஸ்யாந்தி $_3$ ஶரி

ഖിബ്<mark>റ്പി: ந</mark>ரக:

ദക്ഷിണപൂർവസ്യാം ദിശി ദക്ഷിണപൂർവസ്യാം ദിശി
വിസ[്]ർ<mark>പി: ന</mark>രകഃ

5.2 Long Vowels-(ee,oo,rU,IU,Ae, O, Ou) followed by 'r' (ரு.ர்.ற்)

Rule: Visargam is dropped

Words/Padams before Sandhi	Word/Padam with Sandhi Rule
TB 1.3.2.2	
यवय + अर <mark>ातीः</mark> + <mark>र</mark> क्षोहणः –	यवयारा <mark>ती</mark> रक्ष्मोहणो —
ப் பா <mark>த</mark> ீ:+ <mark>ர</mark> க்ஷோஹண்: 	யவயாரா <mark>த</mark> ீ ரக்ஷோஹணோ —
യവയ+അരാ <mark>തീ</mark> ഃ+ <mark>ര</mark> ക്ഷോഹണ:	യവയാരാ <mark>തീ</mark> രക്ഷോണോ –
TB 1.3.7.1	
रेव <mark>तीः</mark> + <mark>रम</mark> ध्वम् + अग्नेः —	रव <mark>ती</mark> रमध्व-मग्नेः —
ரேவ <mark>தீ:</mark> + <mark>ர</mark> மத் ₄ வம் + <u>அ</u> க் ₃ னே:	பு பிரும் நிருவ் பிருவ <mark>த</mark> ரம்த் ₄ வ-ம்க் ₃ னே:
രേവ <mark>തീ</mark> ഃ + <mark>ര</mark> മധാം + അഗ്നേഃ	രേവ <mark>ത</mark> ീ രമധ്വ–മഗ്നേ:
TB 4.4.10.1	
अग <mark>्नेः</mark> + <mark>रु</mark> चः	। अग् <mark>ने</mark> रुचः —
அக் ₃ <mark>னே:</mark> + <mark>ர</mark> ுச்:	அக் ₃ <mark>னே</mark> ருச்:

5.3 All Vowels except a and aa followed by Vowel, Soft Consonant (except r)

Rule: Visarga becomes R

The Visarga sound is 'e' other than (a,aa), it is followed by a Soft Consonant in the first example and a Vowel in the second example; The Visarga becomes 'r'.

In the second example, r combines with a to become 'ra' hence रस्मान्

Let us see some examples with ee,u, ai, O,au.

This rule is applied and printed in the books. Reference to Pada Paatam and Kramam helps the student to understand this Visarga rule further.

Table of Examples:

Words/Padams before Sandhi	Word/Padam with Sandhi Rule
शल <mark>्कै: अ</mark> ग्नि मिन्धान —	शल्कै <mark>र</mark> ग्नि मिन्धान
ரால் <mark>கை:</mark> அக்₃னி மிந்தா₄ன	பர் ப முல்கை- <mark>ர</mark> க் ₃ னி மிந்தா ₄ ன
ശബ <mark>്ലൈ</mark> : രഗ്നി മിന്ധാന	ശല് <mark>കെര</mark> ഗ്നി മിന്ധാന ഉഭൗ
धन्वन-स्त्वमुभ <mark>य</mark> ोः <mark>आ</mark> र्लियोज्यां	धन्वन- स्त्वमुभयो- <mark>रार्</mark> लियोज्यां
। த₄ன்வன- ஸ்த்வமுப₄ <mark>யோ:</mark>	ப த₄ன்வன- ஸ்த்வமுப₄யோ-
ு <mark>ஆ</mark> ர்த்னியோர் —	, <mark>ரா</mark> ர்த்னியோர் <u>—</u>
ധന്വന് –സ്ത്വമുഭ <mark>യോ:</mark> –	ധന്വന് –സ്ത്വമുഭയോ– <mark>രാ</mark> ർത്നി
ആർത്നിയോർജ്യാം –	യോർജ്യാം _
आर्द्रं ज्वल <mark>ति</mark> ज्योतिः <mark>अ</mark> हमस्मि ।	ा । आर्द्रं ज्वलित ज्योति— <mark>र</mark> हमस्मि —

ஆர்த்₃ரம் ஜ்வல<mark>தி</mark> ஆர்த்₃ரம் ஜ்வலதி ஜ்யோதி-ப் ஜ்யோதி<mark>: அ</mark>ஹமஸ்மி **ர**ஹம்ஸ்மி ആർദ്രം ജ്വലതി ജ്യോതി-ആർദ്രം ജ്<mark>ചലതി</mark> ജ്യോതി<mark>:</mark> <mark>ര</mark>ഹമസ്തി । അഹമസ്തി भू: र्भुव: स्व: ओं भूर्भुवस्स्वरों பூ₄்பு₄வ<mark>:</mark> உைவ<mark>: ஓ</mark>ம் பூ₄<mark>ர்ப</mark>ுவ<mark>ஸ்</mark>ஸுவ<mark>ரோ</mark>ம் ഭൂ<mark>ർ</mark>ഭുവ<mark>സ്സു</mark>വ<mark>രോ</mark>ം ഭൂ<mark>:</mark> ഭുവ<mark>:</mark> സുവ<mark>:</mark> ഓം अप पाप्मानं भरणी र्भरन्तु ॥ अप पाप्मानं भरणी<mark>:</mark> भरन्तु ॥ ு அப பாப்மானம் ப₄ரணீ<mark>ர்</mark> ுப் பாப்மானம் ப₄ரணி<mark>:</mark> ப₄ரந்து | ப₄ரந்து അപ പാപ്മാനം ഭരണീർ . അപ പാപ്മാനം ഭരണ<mark>ീ:</mark>

ഭരന്തു	ഭരന്തു
इदं विष्णुः विचक्रमे	इदं ँविष्णु <mark>र्वि</mark> चक्रमें – –
இத ₃ ம் [*] விஷ்ண <mark>ு:</mark> விசக்ரமே	இத ₃ ம் [*] விஷ்ணு <mark>ர்</mark> விசக்ரமே
ഇദം ്വിഷ് <mark>സു:</mark> വിചക്രമേ	ഇദം [*] വിഷ്ണൂർ വിചക്രമേ
माछिदो मृत्यो मावधी <mark>:</mark> मामॆ बलं	माछिदो मृत्यो मावधी-म <mark>ा</mark> मे बलं
ப மாசி ₂ தோ ₃ ம் <i>ரு</i> த்யோ	ு ப மாசி ₂ தோ ₃ ம் <i>ரு</i> த்யோ மாவ <u>தீ₄ர</u> ்-
ப மாவதீ₄ <mark>:</mark> -மாமே ப₃லம்	மா <u>மே</u> ப ₃ லம்
മാഛിദോ മൃത്യോ മാവധ <mark>ീ:</mark> –	മാഛിദോ മൃത്യോ മാവധ <mark>ീർ</mark> –മാമേ
മാമേ ബലം	ബലം -
उभयो <mark>:</mark> लोकयो–ऋद्ध्वाऽति – – –	उभयो ल <mark>ॉ</mark> कयो-ऋद्ध्वाऽति -
ப <mark>்</mark> உப ₄ யோ <mark>:</mark> லோகயோ —	ப உப ₄ யோ <mark>ர்</mark> லோகயோ
ு <u>ச</u> ுத் ₃ த் ₄ வா ⁵ தி	<u>ர</u> த் ₃ த் ₄ வாऽதி
ഉഭയ <mark>ോ:</mark> ലോകയോ–ഋദ്ധാടതി	– — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

6 Visargam Rules for Hard Consonants

The Visarga rules for Hard Consonants are not dependent on the Vowel sound of the Visarga. This is normally based the Hard Consonant Letters that follow the Visarga. However, there are few exceptions to make the construction of words smoother with rule changes.

6.1 Visargam followed by Hard Consonant - ka,kha

Rule: When the Visarga is followed by a word starting with 'ka,kha,', the visarga is replaced and stressed in recital with a 'kh, while recital. This is referred to as JihvAmUllya in classical text and recognized as a specific sound. (ref PS and PA). The word means produced at the root of the tongue. Ideally this sound should represent the sound of visarga before 'ka, kha'. This is referred to as 'ardha visarga' or 'half visarga' and represented as a vajra symbol.

This sound should not stress the 'K' or 'H' but an intermediate light stress and the sound emanates closer to the place of generation of 'h' and 'k' Refer to your Guru for getting this sound right.

Note: We are used to normally saying 'Kh' with a stress like mahapranam 'Kh' that should be avoided. There should not be forceful outflow of air.

This is not printed or printable in books; that is, books print Visargam.

Words/Padams before Sandhi	Word/Padam with Sandhi (OR Read as)
नमः कुभाय निषङ्गिणे —	नम(kh) ककुभाय निषङ्गिणे (h gets
நம <mark>: க</mark> குபா₄ய நிஷங்கிணே നമ <mark>ം</mark> കകുഭായ നിഷങ്ഗിണേ	the light extra stress) ப நம் <mark>(க்</mark>) ககுபா ₄ ய நிஷங்கிணே
CINDO CONTROLLO TICOLO	നമ <mark>്(ഹ്)</mark> കകുഭായ നിഷങ്ഗിണേ
यासुजात <mark>ः क</mark> श्यपो यास्विन्द्रः	यासुजात(k <mark>h</mark>) कश्यपो यास्विन्द्रः — — —
uாஸு ஜாத <mark>:</mark> <mark>க</mark> ஶ்யபோ	ப ப யாஸு ஜாத(<mark>க்</mark> 2) தஶ்யபோ
। யாஸ்விந்த் ₃ ர:	ப யாஸ்விந்த் ₃ ர:
യാസു ജാത <mark>ഃ</mark>	യാസു ജാത <mark>(ഹ്)</mark>
<mark>ക</mark> ശൃപോ യാസ്വിന്ദ്രഃ	കശൃപോ യാസ്വിന്ദ്രഃ
मृगोन भीमः कुचरो गिरिष्ठाः	मृगोन भीम(kh) कुचरो गिरिष्ठाः
ம் <i>ரு</i> கோ ₃ ந <u>ப</u> ீ ₄ ம <mark>: க</mark> ுசரோ	ம் <u>ரூ</u> கோ ₃ ந <u>ப</u> ீ ₄ ம(<mark>க்</mark> ₂) குசரோ
। கி ₃ <u>ரி</u> ஷ்டா ₂ :	ு கி ₃ <u>ரி</u> ஷ்டா ₂ :

മൃഗോ ന ഭീമ <mark>ഃ കു</mark> ചരോ	മൃഗോ ന ഭീമ <mark>(ഹ്)</mark> കുചരോ
ഗിരിഷ്ഠാഃ	ഗിരിഷ്ഠാഃ
II . II .	II
ब्रह्मा देवानां पदवी <mark>ः क</mark> वीना	ब्रह्मा देवानां पदवी(k <mark>h</mark>) कवीना — — —
॥ ப் ₃ ரஹ்மா தே ₃ வானாம் பத ₃ வ <mark>ீ:</mark>	॥ ப் ₃ ரஹ்மா தே ₃ வானாம்
<mark>ട</mark> ച്ച് ച	பத ₃ வீ <mark>(க்</mark> 2) கவீனா
ബ്രഹ്മാദേവാനാം പദവ <mark>ീ</mark> ഃ – – – –	ബ്രഹ്മാ ദേവാനാം പദവ <mark>ീ(ഹ്)</mark>
<mark>ക</mark> വീനാം	കവീനാം –
तत <mark>ः क्ष</mark> त्रं बलमोजश्च जातं	तत(k <mark>h</mark>) क्षत्रं बलमोजश्च जातं — — —
ு தத <mark>: க</mark> ூத்ரம் ப ₃ லமோஜஶ்ச	ு பாது பிருந்தத்த <mark>(க்</mark> த) கூடித்ரம் ப ₃ வமோஜஶ்ச
തത് <mark>ദ ക്</mark> ഷത്രം ബലമോജശ്ച	തത <mark>(ഹ്)</mark> ക്ഷത്രം ബലമോജശ്ച

Note: Please note that the letter ksha (紅, சூழ, கிய) is a joint letter (conjuct consonant) formed by adding kh+sha, 红 = 域 + ष; க்ஷ = க்2+ ஷ ;

கூய = கீ + வி) therefore the rule for 'ka,kha' applies.

In case of any conjunct consonants, the rule applies based on the first letter that forms the base of that consonant letter.

Recital Styles: When "KSha" comes after Visaragam, many Schools especially from Southern India, give a stress for 'kh' for the Visaragam and also to the 'KSha' sound of the following letter.

However, Scholars of some Schools say that the effect of pronouncing two khs(as they are closer to each other) is not recital friendly and it distorts the sound effect. So they give a pause where the Visaragam is present and recite the word starting with the "KSha" letter

6.1.1<u>Exceptions of Internal Sandhi of Words for ka,kha (क,ख, க,க</u> ம வ)

Rule: Vowel sounds with 'e' and 'u' are followed by Hard Consonant letter from Ka, Kha or the visarga is not replaced with kh since they may not give smooth rendering. The Visaragam is replaced with "Sh". This is more applicable to internal Sandhi of the words that are formed. The Veda books shall not be printed with the source words or Padams as given in the left side of the Table. It is printed with the final derived word as given in the right side of the Table. This is being highlighted as this will aid understanding of Pada Paatam.

Source Words or Padams	The derived word with Sandhi
ज्य <mark>ोतिः</mark> + <mark>कृ</mark> णोति	ज्योति <mark>ष्</mark> –कृणोति
	ஜ்யோதி <mark>ஷ்-க்</mark> <i>ரு</i> ணோதி

ஜ்யோ <mark>தி</mark> : + <mark>க்<i>ரு</i>ணோதி</mark>	ജ്യോതി <mark>ഷ്–കൃ</mark> ണോതി
ജ്യോ <mark>തി</mark> :+ <mark>ക്</mark> യ്ണോതി	
दु: + <mark>कर्म</mark>	द <mark>ष्</mark> कर्म
ப <mark>ூர்</mark> பி து <mark>:_{3 +}க</mark> ர்ம	ı ı து ₃ ஷ் கர்ம
ദു: + കർമ	ദ <mark>ുഷ്</mark> ടർമ
<mark>दु</mark> : + <mark>कृतं</mark>	ुष्कृतं —
<mark>து</mark> ₃ :+ <mark>க்</mark> <i>ரு</i> தம்	ு து ₃ ஷ்க் <i>ரு</i> தம்
<mark>ദു</mark> : + <mark>ക്</mark> ൃതം	ദ <mark>ുഷ്</mark> കൃതം

6.1.2Exceptions to the Rules for ka,kha (ক্,ড্, க,க க வ) where visargam becomes 's'

Visarga ends with 'a' sound of Na (ण, ண, ണ), ha (ह, ஹ ഹ), <mark>ya (य, ய,</mark> യ) <mark>va (वவവ)</mark>, sa (स, ஸ, സ) Sa (रा, மர, ശ) (is followed followed by

ka,kha (क,ख, க,க₂ക ഖ), the visargam becomes 's'

Source Words or Padams	The derived word
मय <mark>:</mark> कराय च — —	मय <mark>स्क</mark> राय च
ு பாய் சி	ப மய <mark>ஸ்க</mark> ராய் <u>ச</u>
മയ <mark>: ക</mark> രായ ച	മയ <mark>സ്</mark> കരായ ച
रुद्रो तनो मय <mark>ः</mark> कृधि	रुद्रो तनो मय <mark>स्कृ</mark> धि — —
ருத் ₃ ரோ தநோ மய <mark>: க்<i>ரு</i>தி₄</mark>	ருத் ₃ ரோ தநோ மய <mark>ஸ்க்<i>ரு</i>தி₄</mark>
രുദ്രോ തനോ മയ <mark>:</mark> ക്യൂധി	രുദ്രോ തനോ മയ <mark>സ്ത</mark> ്യധി

भुवन्तये वारिव <mark>स्कृ</mark> ता-यौषधीनां —	भुवन्तये वारिवस्कृता-यौषधीनां
பு ₄ வந்தயே வாரிவ <mark>ஸ்க்<i>ரு</i>தா</mark> -	। பு ₄ வந்தயே வாரிவஸ்க் <i>ரு</i> தா-
ப யௌஷ்தீ ₄ னாம்	ப யௌஷ்தீ ₄ னாம் —
ഭുവന്തയേ വാരി <mark>വസ്ക</mark> ്യതാ–	ഭുവന്തയേ വാരിവസ്കൂതാ– –
യൗഷധീനാം	യൗഷധീനാ <u>ം</u>
यश <mark>ः करं</mark> –	यश <mark>स्क</mark> रं
யர <mark>ை: க</mark> ரம்	யர <mark>ுஸ்க</mark> ரம்
യശ: <mark>ക</mark> രം	ത്ര <mark>ധ</mark> ്

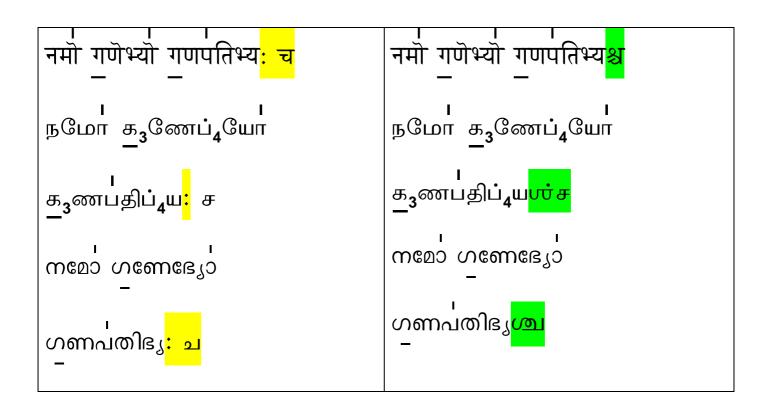
6.2 Visargam followed by Hard Consonant - ca,cha

Rule: When the visaraga is followed by a word starting with 'ca,cha',

(च छ, ச ச₂, ച ഛ), the visarga is replaced with 's' (ব্, ঢা ঁ ശ്).

This rule is incorporated and printed in the books.

source Words/Padams before Sandhi	Word/Padam with Sandhi Rule (or read as)
वाज <mark>ः च</mark> मे	वाज <mark>श्</mark> च मे
ப வாஜ <mark>: ச</mark> மே	ப வாஜ <mark>ஶர்ச</mark> மே
വാജ <mark>: ച</mark> മേ	വാജ <mark>ശ്ച</mark> മേ
प्रजापति <mark>ः च</mark> रति गर्भे —	प्रजापति <mark>श्</mark> चरति गर्भे — — —
ப் <u>ர</u> ஜாபதி <mark>: ச</mark> ரதி க ₃ ர்பே ₃	ப் <u>ர</u> ஜாபதி <mark>ஶ</mark> ் சரதி க ₃ ர்பே ₃
പ്രജാപ് <mark>തി: ച</mark> രതി ഗർഭേ –	പ്രജാപതി <mark>ശ്ച</mark> രതി ഗർഭേ _
शर्म चन्द्रः <mark>च</mark> सूर्यः च	र्गाम चन्द्र <mark>श्च</mark> सूर्य <mark>श्च</mark>
ப ருர்ம் சந்த் ₃ ர <mark>:</mark> சஸூர்ய <mark>:</mark> ச	ப ஶர்ம சந்த் ₃ ர <mark>ஶ்ச</mark> ஸூர்ய <mark>ஶ்ச</mark>
ശർമ ചന് <mark>ദ്ര: ച</mark> സൂര് <mark>യ: ച</mark>	ശർമ ചന്ദ്ര <mark>ശ്ച</mark> സൂര് <mark>യ</mark> ്

6.3 Visargam followed by Hard Consonant - Ta, Tha

When the visaraga is followed by a word starting with 'Ta,Tha',

the visarga is replaced with 'Sh'(र्ष् ஷ் വ്).

This rule is incorporated and printed in the books.

Note: There are no direct examples in the Samhita as these rules are incorporated in the internal sandhi of all words formed with the sound 'ISHTa, ISHTi, ISHTe ,etc'.

6.4 Visargam followed by Hard Consonant - ta,tha

Rule: When the visaraga is followed by a word starting with 'ta,tha,',

(त थ, த த ன ம) the visarga is replaced with a 's' $(\overline{\mathbf{H}},\mathbf{m}\dot{\mathbf{m}},\mathbf{m}\dot{\mathbf{m}})$ while

recital.

Note: when the word 'Ot, follows Visarga 's' replaces the Visarga and becomes stvota.

This rule is incorporated and printed in books for easy rendering for the reader.

source Words/Padams before Sandhi	Word/Padam with Sandhi Rule (or read as)
नम <mark>ः</mark> ते	नम <mark>स्ते</mark>
ı நம <mark>:</mark> தே	ப நம <mark>ஸ்தே</mark>
പ നമ <mark>:</mark> തേ	നമ <mark>സ്</mark> തേ
•	
कविं कवीना-मुपमश्रव <mark>ः त</mark> मं ।	कविं कवीना-मुपमश्र- <mark>वस्</mark> तमं ।
ு பார்களிக்களித்து படிக்கும் பார்கள் பார்க்களிக்களித்தா - முபம் முற்றில் பார்க்கும் பார்க்கு பார்க்கு பார்க்கு பார்க்கு பார்க்கும் பார்க்கு பார்க்கள் பார்க்கு பார்க்கு பார்க்கு பார்க்கு பார்க்கு பார்க்கு பார்க்கள் பார்க்கு	ு பார்களின் கவிங்கவீநா-முபம் பர் பர்களிக்கவீநா - முபம் பர்களிக்கவீநா - முபம் பர்களிக்கள் கூறிக்கள் கூறிக்
കവിം കവീനാ– മുപമശ്രവ <mark>ഃ</mark>	കവിം കവീനാ– മുപമശ്ര–
<mark>ത</mark> മഠ	വ <mark>ന്</mark> തമം

मयो भुवः तान ऊर्जे — — —	मयो भुव- <mark>स्</mark> तान ऊर्जे
ு பார்க்கு நாக்கு நாக்	ு பார்க்கு
മയോഭുവ <mark>ഃ താ</mark> ന	മയോഭുവ <mark>ന്</mark> താന
नम उगणाभ्य <mark>: तृ</mark> ्हतीभ्यश्च —	नम उगणाभ्य- <mark>स्तृ</mark> ्हतीभ्यश्च —
ு நம உக ₃ ணாப் ₄ ய <mark>:</mark> த் <i>ரு</i> ்ு —	ு நம உக ₃ ணாப் ₄ ய- <mark>ஸ்த்<i>ரு</i></mark> ்-
ച്ചുച്ചഗ് ച്ചുച്ചഗ് ച്ചുച്ചാ	ு ஹதீப் ₄ யஶ்ச
നമ ഉഗ്ണാഭ <mark>ൃ: തൃ</mark> ്–	നമ ഉഗണാഭ്യ <mark>സ്ത്യ</mark> ് ്– –
ഹതീഭൃശ്ച –	ഹതീഭൃശ്ച –
नम <mark>: त</mark> ीक्ष्णेषवे चायुधिने च	नम <mark>स्ती</mark> क्ष्णेषवे चायुधिने च
ப நம <mark>: தீ</mark> க்ஷ்ணேஷவே	ப நம <mark>ஸ்த</mark> ீக்ஷ்ணேஷவே
ு சாயுதி₄னே ச —	சாயுதி ₄ னே ச
	നമ <mark>സ്ത</mark> ീക്ഷ്ണേഷവേ

6.5 Visargam followed by Hard Consonant - pa,pha

Rule: When the visaraga is followed by a word starting with 'pa,pha,',

(प फ, ப ப_{2,} வ வ) the visarga is replaced with an 'ph'
$$(\overline{\psi}, \dot{\iota}_{2,} \vec{\Omega})$$

while recital. This sound is more represented as a letter called "upadhmAnlya" which means blowing. This is used as a substitute for Visagara before pa or Pha. It is also referred to 'ardha visarga' or 'half visarga'. This should be uttered with like 'ph' but not with heavy stress. This is not printed or printable in books.

Source Words/Padams before Sandhi	Word/Padam with Sandhi Rule (or read as)
मा हिर् <mark>थ्सीः पु</mark> रुषं जगत्	मा हिंथ्सी <mark>(फ्)</mark> पुरुषं जगत्
பா ஹி v്ஸீ <mark>: ப</mark> ுருஷஞ் ஜக ₃ த்	ப மாஹி∀்ஸ <mark>ீ(ப்₂)</mark> புருஷஞ் ஜக₃த்
മാ ഹിയ്സീ <mark>ഃ പു</mark> രുഷം ജഗത്	മാഹി৺സ <mark>ീ(ഫ്)</mark> പുരുഷം ജഗത്

अद्भ्यस्संभूत <mark>ः</mark> पृथिव्यै रसाच्य —	अद्भ्यस्संभूत <mark>(फ्)</mark> पृथिव्यै रसाच्च । —
ுத் ₃ ப்யஸ்-ஸம்பூ ₃ த <mark>:</mark> —	ு அத் ₃ ப்யஸ்-ஸம்பூ ₃ த <mark>(ப்₂)</mark>
॥ <mark>ப்<i>ரு</i>தி₂வ்யை ரஸாச்ச</mark>	॥ ப் <u>ரு</u> தி ₂ வ்யை ரஸாச்ச
അദ്ഭൃസ്സംഭൂത <mark>ം പ</mark> ൃഥിവൈൃ	അദ്ഭൃസ്സംഭൂത <mark>ഫ്</mark> വ്
രസാച്ച	പൃഥിവൈൃ രസാച്ച –
नम <mark>ः पु</mark> ञ्जिष्टेभ्यो निषादेभ्यश्च	नम <mark>(फ्)</mark> पुञ्जिष्टेभ्यो निषादेभ्यश्च
நம <mark>்: ப</mark> ஞ்ஜிஷ்டேப் ₄ யோ	ப நம் <mark>ப்₂</mark> புஞ்ஜிஷ்டேப் ₄ யோ
ு நிஷாதே ₃ ப் ₄ யஶ்ச	ு நிஷாதே₃ப்₄யஶ்ச —
ന <mark>മഃ പ</mark> ുഞ്ജിഷ്ട്രേട്യോ	നമ <mark>(ഫ്)</mark> പുഞ്ജിഷ്ട്രേട്യോ
നിഷാദേഭൃശ്ച –	നിഷാദേഭൃശ്ച –
विश्व <mark>तः प</mark> रमान्नित्यं ँविश्वं — — — —	विश्वत <mark>(फ्)</mark> परमान्नित्यं ँविश्वं — — —
। விஶ்வ <mark>த:</mark> பரமாந்-நித்யம் 	ப விஶ்வத <mark>(ப்₂)</mark> பரமாந்- <u>நி</u> த்யம்

6.5.1 Exceptions of Internal Sandhi of Words for pa,pha

Rule: Vowel sounds with 'e' and 'u' some times 'o' are followed by Hard Consonant letter from pa, pha, the visarga is not replaced with ph, since they may not give smooth rendering.

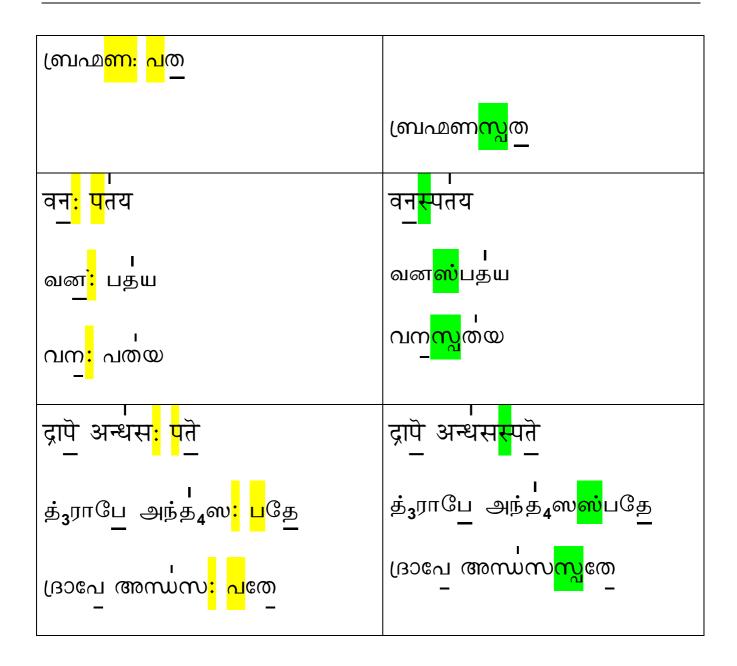
The Visaragam is **replaced with "Sh"**. This is more applicable to internal Sandhi of the words that are formed. The Veda books shall not be printed with the source words or Padams as given in the left side of the Table. It is printed with the final derived word as given in the right side of the Table. This is being highlighted as this will aid understanding of Pada Paatam.

Source Words or Padams	The derived word
शं चतुः पदे	रां चतुष्पदे
ு சது <mark>:</mark> பதே₃	சது <mark>ஷ்ப</mark> தே ₃
ചതു <mark>:</mark> പദേ	ചതു <mark>ഷ്</mark> ദേ
वास्त <mark>ाः</mark> + <mark>प</mark> ते	वास्तो <mark>ष्</mark> यते

6.5.2<u>Exceptions for Visargam followed by pa,pha (पफ, பப</u>வ)

Visarga ends with 'a' sound of na (न,ன, ന) (Na (ण, ண, ள), ha (ह, ஹ ഹ), ya (य, ய, യ), va (वவവ), sa (स, ஸ, സ) Sa (रा ம ம) is followed followed by pa,pha (प फ, பபி, வ வ) the visargam becomes 's' Examples:

Source Words or Padams	The derived word
नमो वा <mark>चः प</mark> तये —	नमो वाच <mark>स्प</mark> तये —
ு நமோ வாச <mark>:</mark> பதயே —	நமோ வாச <mark>ஸ்ப</mark> தயே
നമോ വാച <mark>: പ</mark> തയേ	നമോ വാച <mark>സ്</mark> പതയേ _
ब्रह्म <mark>णः</mark> प्त	ब्रह्मण <mark>स्पत</mark>
ப் ₃ ரஹ்மண <mark>:</mark> ப <u>த</u>	ப் ₃ ரஹ்மண <mark>ஸ</mark> ்ப <u>த</u>

6.6 Visargam followed by Hard Consonant Sibilants- sa, Sa, Sha

Rule : When the visaraga is followed by a word starting with Sibilants (ऊष्मन्), that is 'sa,Sa,Sha', (स राष), the visargam gets replaced by

corresponding halant letter of the following letter like (s स്സ്)

(s रा्, vo ശ്), (sh ष् ஷ் ഷ്)

Many books print these without visargam for easy and continuous reading.

source Words/Padams before Sandhi	Word/Padam with Sandhi Rule (or read as)
भद्रं कर् <mark>णेभिः</mark> शृणुयाम देवाः	भद्रं कर्णेभि <mark>र</mark> राणुयाम देवाः —
ப ₄ த் ₃ ரம் கர்ணே <mark>பி₄:</mark> —	ப ₄ த் ₃ ரம் கர்ணேபி ₄ <mark>ஶ்-</mark>
ு ம ்<i>ரு</i>ணு யாம	ஶ ்<i>ரு</i>ணு யாம
ഭദ്രം കർണേഭി <mark>:</mark> ശൃണുയാമ –	ഭദ്രം കർണേഭി– <mark>ശ്ശ</mark> ൃണുയാമ –
ദേവാഃ	ദേവാഃ
नम <mark>ः श्रु</mark> ताय च श्रुतस्नेनाय	नम <mark>२</mark> श्रुताय च श्रुतस्नेनाय
ு பிருதாய் ச	ப நம <mark>்ர</mark> ் மூ் நுதாய் ச
ப ெர்ருதஸேனாய ச —	ப ெர்ருதஸேனாய் ச —
നമ <mark>ം ശ്ര</mark> േതായ ച ശ്രുതസേ	നമ <mark>ശ്ശ</mark> ്രൂതായ ച ശ്രുത

നായ ച	സേനായ ച
नम <mark>: श</mark> िवाय च शिवतराय	नम <mark>िश्</mark> वाय च शिवतराय
ு பார்க்கு	ு பாப்பில் பாப்பில்ப
നമ <mark>്: ശ</mark> ിവായ ച ശിവതരായ	നമ <mark>ശ്ശ</mark> ിവായ ച ശിവതരായ
नम <mark>ः स</mark> ोमाय	नम <mark>स्</mark> सोमाय —
நம <mark>்: ஸோ</mark> மாய	நம <mark>ஸ்</mark> -ஸோமாய
നമ <mark>ഃ സോ</mark> മായ	നമസ്സോമായ
नम <mark>ः सि</mark> कत्याय च प्रवाह्याय च	नम स्मिकत्याय च प्रवाह्याय च — — —
ப நம <mark>∹ ஸி</mark> கத்யாய ச —	பார்க்கு பிரும் <mark>ஸ்ஸி</mark> கத்யாய் ச
। ப்ரவாஹ்யாய ச —	ப ப்ரவாஹ்யாய ச —
നമ <mark>ഃ സി</mark> കതൃായ ച	നമ സ്സികത്യായ ച പ്രവാഹ്യാ
	യ ച

പ്രവാഹ്യായ ച	
तन्न <mark>ः ष</mark> ण्मुखः प्रचोदयात् —	तन्न <mark>ष्</mark> रणमुखः प्रचौदयात् —
தந்ந <mark>் ஷ</mark> ண்முக ₂ ்	ப தந்ந <mark>ஷ்ஷ</mark> ண்முக ₂ ்
॥ ப்ரசோத ₃ யாத் —	॥ ப்ரசோத ₃ யாத் —
തന്ന <mark>ഃ ഷ</mark> ഞുഖഃ പ്രചോദയാത് –	തന് <mark>ഷ്-ഷ</mark> ഞുഖഃ
	പ്രചോദയാത്
पञ्चदशा <mark>ः ष</mark> ोडशेषु श्रयद्ध्वं	पञ्चद्रशा <mark>ष</mark> ्योडशेषु श्रयद्ध्वं — —
<u>பஞ்சத</u> ுருா <mark>:</mark>	பஞ் <u>சத</u> ுருா <mark>ஷ்</mark> -
ப் பி	ப் பி
ஶு்ரயத் ₃ த் ₄ வம்	പഞ്ചദശാ <mark>ഷ്–ഷോ</mark> ഡശേഷു
പഞ്ചദശാ <mark>ം ഷോ</mark> ഡശേഷു	
वज्र बाहु <mark>ः ष</mark> ोडशी शर्म यच्छत	वज्र बाहु <mark>ष</mark> ्योडशी शर्म यच्छत

6.7 Other rules involving s,S,Sh (स হা ষ্

6.7.1 Visarga sound is 'e'(ま 魚 ஹ) or 'u' ュ உ p and followed by)

Vowel sounds with 'e' and 'u' are followed by Hard Consonant letters from Ka, Kha or pa, pha, or Ma the visarga is not replaced with kh or ph or M since they may not give smooth rendering. The visargam becomes 'Sh'.

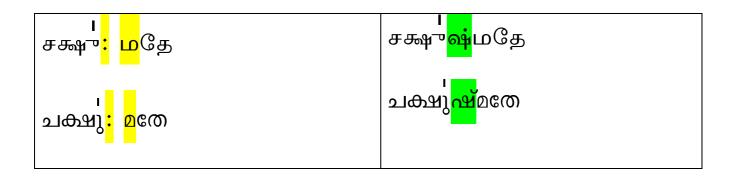
Visarga sound is 'e' followed by 'ma' Visarga becomes 'Sh'

Visarga sound is 'u' followed by ka (hard consonant) Visarga becomes 'Sh'

This rule must be applied carefully as many places visargam with 'u' and 'e' becomes 'r' or the corresponding kh,ph,m can be used.

Refer to Section 7 which gives examples from PS.

Source Words/Padams before Sandhi	Word/Padam with Sandhi Rule (or read as)
ह <mark>विः</mark> + मन्तो –	ह <mark>विष</mark> ्मन्तो
ஹ <mark>வி:</mark> + மந்தோ	ப ஹ <mark>விஷ்</mark> மந்தோ
ഹ <mark>വി:</mark> + <mark>മ</mark> ന്തോ	ഹവ <mark>ിഷ്</mark> യന്തോ _
ज्यो <mark>तिः म</mark> ब्देह्य जरन्न आयुः — —	ज्योति <mark>ष</mark> ्मद्धेह्य जरन्न आयुः — —
ற்யோதி <mark>:</mark> <mark>ம</mark> த்₃தே₄ஹ்ய	ஜ்யோதி <mark>ஷ்</mark> மத் ₃ தே ₄ ஹ்ய
ജ്യോത <mark>ി</mark> : <mark>മ</mark> ദ്ധേഹൃ ജരന്ന	ജ്യോതി <mark>ഷ്</mark> ലോഹ്യ ജർന്ന
ऽऽयुषाऽऽ <mark>युः</mark> मन्तं करोमि	ऽऽयुषाऽऽयु <mark>ष्म</mark> न्तं करोमि
22ாஸ் 22ார் முழ்த்த அமோறி	ப்பட்டு நூல் கரோமி
ssയുഷാssയു <mark>:</mark> <mark>മ</mark> ന്തം കരോമി	ssയുഷാssയു <mark>ഷ</mark> ്തര കരോമി
च <mark>क्षुः</mark> मृते	चक्षु <mark>ष</mark> ्मते

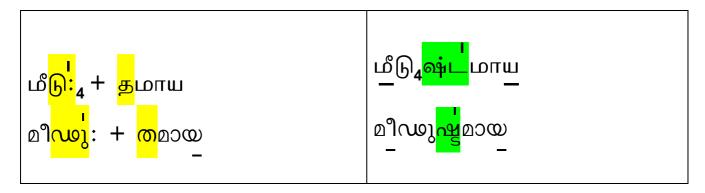

6.7.2 <u>Visargam after letter 'Ta' (ट, ∟ ഡ) group changes</u>

This is more an internal sandhi during formation of words involving Consonant change rule, 'ta' becomes 'sta', with s for visargam then changes to shTa. It is easy to read it as ISHTA than Ista as per convention and rule. Kindly refer to rules covered in Consonant Sandhi; for vowel sounds other than 'a' and 'aa', the 's' changes to 'Sh'. The OShtau match for 'ta' is 's' and Ta is 'Sh'. This change can be observed even if there is no visargam in the internal sandhi of words.

Example:

Source Words or Padama	Word after Sandhi (or read as)
मीढु <mark>ः</mark> + तम	मीढु <mark>ष्ट</mark> म
ഥ് <mark>യി:</mark> 4 +	மீடு ₄ <mark>ஷ்ட</mark> ம
ERCOS). PROMI	മീഡു <mark>ഷ്ട</mark> മ
मी <mark>ढुः</mark> + <mark>त</mark> माय	मीढु <mark>ष्ट</mark> माय

7 Rules from PrAtiSAkyam

7.1 Rules from PrAtiSAkyam(PS)

PS details a number of rules with the words involved in Visarga Sandhi.

We have tried to explain some rules and with illustrative examples. Some rules apply under specific conditions. This section is for readers who would like to get into more depth of Visarga Sandhi Rules. Some of the exceptions and rules which have been explained in previous Sections may also get covered.

Note: Where there is a combination of words/padam resulting in one word, the books shall print the derived word after the Sandhi rule.

PS 8.8 visarjanlya becomes 'r' in hvAH, abhAH, vAH, hAH, abibhaH, ajlgaH, akaH, anantaH, vivaH, suvaH, punaH, aharahaH, prAtaH, vastaH, SamitaH, savitaH, sanutaH, stOtaH, hOtaH, pitaH, mAtaH, yaShTaH, eShTaH, nEShTaH, and tvaShTaH.

Please note these words have 'aH' sound for Visargam.

Constitutent Word/padam	Word After Sandhi
<mark>पुनः</mark> + <u>ऊ</u> र्जा	पुन <mark>र</mark> ्कर्जा
<mark>புன</mark> : + ஊர்ஜா	புன் <mark>ரூ</mark> ர்ஜா
<mark>പുന</mark> ഃ । ഊർജാ	പുന <mark>ര</mark> ൂർജാ
<mark>पुन</mark> ः + अग्न ——	पुन <mark>र</mark> ग्न
<mark>புன</mark> ்: + <u>அ</u> க் ₃ ன	புன <mark>ர</mark> க் ₃ ன
<mark>പുന</mark> ഃ + അഗ്ന	പുന് <mark>ര</mark> ഗ്ന
रोषा <mark>वस्त</mark> र्दीदिवा <i>्</i>	। दोषावस् <mark>तर् दी</mark> दिवा <i>्</i>
தோ ₃ ஷா <mark>வஸ்த</mark> ∶ தீ ₃ தி ₃ வா்∕்	ப தோ ₃ ஷாவஸ்த <mark>ர்</mark> தீ ₃ தி ₃ வாஜ்
ദോഷ <mark>ാവന്</mark> തഃ ദീദിവാഴ്	ഭോഷാവധ് <mark>ത്</mark> ദൂദ്വവാഹ് _
प्रातः अग्निं प्रातः इन्द्रं	प्रात <mark>र</mark> ग्निं प्रात <mark>रि</mark> न्द्रं
<mark>ப்ராத</mark> : அக் ₃ னிம் <mark>ப்ராத</mark> :	ப்ராத <mark>ர</mark> க் ₃ னிம் ப்ராத <mark>ரி</mark> ந்த் ₃ ரம்

இந்த் ₃ ரம்	പ്രാത <mark>ര</mark> ഗ്നിം പ്രാത <mark>രി</mark> ന്ദ്രം
<mark>പ്രാത</mark> : ആഗ്നിം <mark>പ്രാത</mark> : ഇന്ദ്രം	
पृथिवि <mark>मात</mark> ः मा मा	पृथिविमातम <mark>्</mark> मा —
ப ப் <i>ரு</i> தி ₂ வி <mark>மாத</mark> ் மா மா	ப் <i>ரு</i> தி₂வி மாத <mark>ர்</mark> மா மா
പൃഥിവ <mark>ിമാത</mark> : മാ മാ	പൃഥിവിമാത <mark>ർ</mark> മാ മാ
TS 1.3.14.3	
<mark>होतः</mark> + दोषा	होतर् <mark>द</mark> िषा
<mark>ஹோத</mark> : + தோ ₃ ஷா	ஹோத <mark>ர்</mark> தோ ₃ ஷா
<mark>ഹോയ</mark> ഃ + ദോഷാ I	ഹോത <mark>ർ</mark> ദോഷാ –
TS 3.5.5.1	
स <mark>वितः</mark> + विश्व – चर्.षणे — ——	। सवित <mark>र्वि</mark> श्चचर्.षण
<mark>ஸவித</mark> : + விஶ்வ சர்.ஷணே	ஸவித <mark>ர்</mark> விஶ்வசர்.ஷண

<mark>സവിത</mark> ഃ + വിശ്വ – ചർഷണേ	സവിത <mark>ർ</mark> വിശ്വചർഷണ
TS 1.7.13.5	
सनुतः + युयोतु	सनुत <mark>र्य</mark> ुयोतु
<mark>ஸனுத</mark> : + யுயோது	സഞ് <mark>ച</mark> த <mark>ர</mark> ்யுயோது
<mark>ഹ്ഡ്</mark> യം + ത്യതോയ്	സനുത <mark>ര</mark> ുയാതു

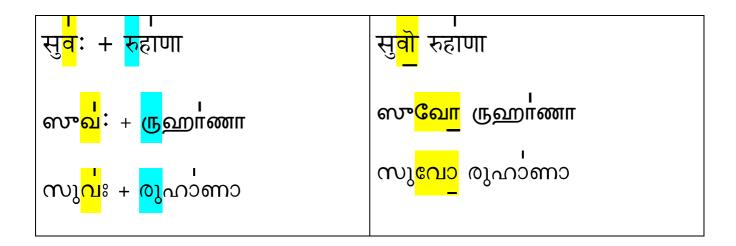
Exceptions observed for suvaH when followed by 'r' and Soft Consonants

The examples given under 'ah' becoming 'r' for suvaH has been already covered under **Section 3.5 and 3.6**. The following illustrative exception was observed when 'suvaH' is followed by a word with letter 'r'.

Applicability of any special rule for these examples needs to be studied and analysed.

Constitutent Words/padams	Word after Sandhi (or read as)
TS 1.4.43.1	
सु <mark>वः प</mark> त रूपेण	सु <mark>वः</mark> पत रूपेण
സ <mark>െഖ</mark> : <mark>ப</mark> த <u>ர</u> ூபேண்	। ஸ <mark>ுவ்</mark> : பத ரூபேண்
സു <mark>വ</mark> ം <mark>പ</mark> ത രൂപേണ്	സു <mark>വ</mark> ഃ പത രൂപേണ്

TS 1.4.43.2	
ँवि सु <mark>वः प</mark> रय	ँवि सु <mark>व</mark> ः पश्य
[*] ്ഖി സ <mark>ൗഖ</mark> : <mark>ப</mark> ஶ்ய_	്മി സ <mark>ൗഖ</mark> : பஶ்ய_
്ഹി സു <mark>വ</mark> ഃ <mark>പ</mark> ശൃ	് <mark></mark> വി സു <mark>വ</mark> ഃ പശ _{്ട}
TS 1.7.9.1	
सु <mark>वः र</mark> ोक्ष्यामि	सु <mark>व</mark> ो रोक्ष्यामि —
ஸ <mark>ுவ</mark> : <mark>ரோ</mark> க்தயா <u>பி</u>	ஸ <mark>ைவோ</mark> ரோக்தயாமி
സു <mark>വ</mark> ം <mark>രോ</mark> ക്ഷ്യാമി	സു <mark>വോ</mark> രോക്ഷ്യാമി
TS 1.7.9.1	
सु <mark>व</mark> ः + <mark>र</mark> ोहाव	सु <mark>व</mark> ो रोहाव
ஸ <mark>ைவ</mark> : + <mark>ரோ</mark> ஹாவ	ஸ <mark>ுவோ</mark> ரோஹாவ
സു <mark>വ</mark> ം + <mark>രോ</mark> ഹാവ	സു <mark>വോ</mark> രോഹാവ
TS 3.5.4.2	

Note: Before 'P' the visaragam retained to be read as 'ph'. (for words pata, paSya) in the above table.

Before 'r' it becomes 'O' like 'aH' endings convert before Soft Consonant.

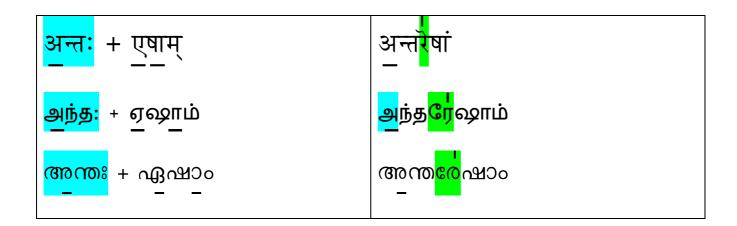
Like namaH rudrAya becoming namO rudrAya.

PS 8.9 Also in kaH and AvaH, in an unaccented word

Constitutent Words/padams	Word after Sandhi (or read as)
TS 1.3.7.2	
मिथुया । <mark>क</mark> ः+ भाग – धेयम्	मिथुया कर्भ <mark>ा</mark> गधेयं
<u>ந</u> - பா ₄ க ₃ தே ₄ யம்	மிது ₂ யா க <mark>ர்</mark> பா ₄ க ₃ தே ₄ யம்
മിഥുയാ । <mark>ക</mark> ം + ഭാഗ – ധേയം	മിഥുയാ ക <mark>ർ</mark> ഭാഗധേയം

PS 8.10 Also in antaH, except when accented on the first syllable.

Constitutent Words/padams	Word after Sandhi (or read as)
TS 2.1.11.5	

- PS 8.11 Also a visarjianlya followed by AvRut
- PS 8.12 And likewise when 'iti' follows
- PS 8.13 Also in ahAH, ahaH, and suvaH, except at the end of a separable word.
- PS 8.14 Not, however, when followed by BiH or ByAm
- PS 8.15 Also not in a(gm)haH.
- PS 8.23 At the end of the former member of a compound, before **k**, **K**, **or p**, visarjanlya becomes **Sh or s**, if preceded by **a**.
- PS 8.24 Also in AviH, niH, iDaH, SaSvataH, apasaH, dEvariShaH, a(gm)hasaH, ati divaH, viSvataH, aSmanaH, and tamasaH.

स्पदे
_{—3} ஸ் <mark>பதே₃</mark>
ഡ <mark>സ്</mark> പദേ

PS 8.25 Also before kRudhi, pinva, and pathE

Constitutent Words/padams	Word after Sandhi (or read as)
TS 1.4.2.1	
इषः + <mark>कृधि</mark> ।	इष <mark>स्</mark> कृधि —
இஷ்: + <mark>க்<i>ரு</i>தி</mark> ₄	இஷ <mark>ஸ்</mark> க் <i>ரு</i> தி ₄
ഇഷഃ + <mark>കൂധ</mark> ി	ഇഷ <mark>്സ്ക</mark> ൃധി
TS 2.6.11.3	
उरु + नः + <mark>कृधि</mark> 	उरुण <mark>स्</mark> कृधि
உரு + <u>ந</u> : + <mark>க்<i>ரு</i>தி₄</mark>	உருண <mark>ஸ்</mark> க் <i>ரு</i> தி ₄
ഉരു + നഃ + <mark>കൃധി</mark>	ഉരുണ <mark>സ്</mark> കൃധി

TS 2.3.9.1 Exception for saH observed

आमन<mark>सः कृधि</mark> स्वाहा

. ஆம்ன<mark>ஸ்:</mark> க்*ரு*தி₄ ஸ்வாஹா

ആമന<mark>സഃ കൃധി</mark> സ്വാഹാ

ஆம்ன<mark>ஸ:</mark> க்*ரு*தி₄ ஸ்வாஹா

ആമന<mark>സ</mark>ഃ കൃധി

സ്വാഹാ<mark>(visargam retains 'kh'</mark>

sound)

TS 3.3.11.4 Exception for naH

observed

शम् + च + <mark>नः</mark> + कृधि

ஶம் + <u>ச</u> + <mark>ந:</mark> + க்*கு*தி₄

Visargam does not become 's'

ஶஞ்ச<mark>ன:</mark> க்*ரு*தி₄

ശഞ്<mark>ചന</mark>ം കൃധി

Note: the NaH is an independent word

or padam

TS 4.3.4.3

२लोकय +अपः+<mark>पिन्व</mark>+ओषधीः

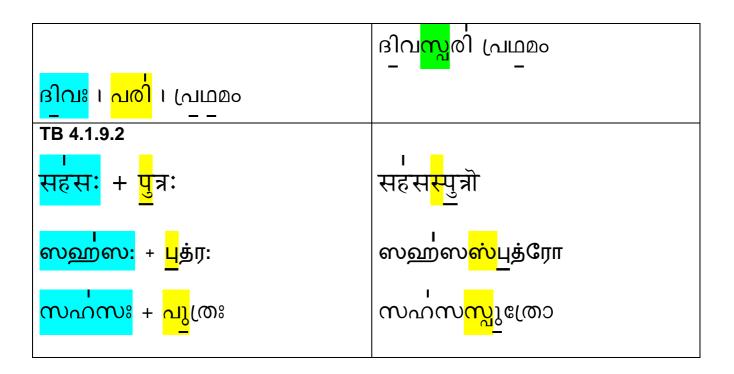
रलोकयाप—<mark>स्</mark>पिन्वौषधी:

PS 8.27 Also before patnl vE, patl, pate, patayE, patiH, and patim

Constitutent Words/padams	Word after Sandhi (or read as)
TS 1.4.2.1	
वाचः + पतये ।	वाच <mark>स्पतये</mark> -
வாச: + <mark>பத்யே</mark>	வாச <mark>ஸ்</mark> பத்யே
വാചഃ + <mark>പതയേ</mark>	വാച <mark>സ്</mark> പതയേ _
TS 1.1.13.3	
। मनसः + <mark>पत</mark> े	मनस <mark>स्</mark> पते

PS 8.27 Also in divaH and sahasaH, before pari and put

Constitutent Words/padams	Word after Sandhi (or read as)
TS 1.2.91	दिव <mark>स्</mark> पुत्राय
<mark>दिवः</mark> + <mark>पु</mark> त्राय ।	
<mark>தி₃வ</mark> : + <mark>ப</mark> ுத்ராய்	தி ₃ வ <mark>ஸ்</mark> புத்ராய
<mark>ദിവ</mark> ം + <mark>പു</mark> തോയ	ദിവ <mark>സ്പ</mark> ുത്രായ
TS 1.3.14.5	
<mark>दिवः</mark> + परि + प्रथमम्	दिवस्परि प्रथमं
<mark>தி₃வ:</mark> + <mark>பர</mark> ி + ப் <u>ரத</u> 2மம்	தி ₃ வ <mark>ஸ்</mark> பரி ப்ரத ₂ மஞ்

PS 8.28 Also in rAyaH, before pO

Constitutent Words/padams	Word after Sandhi (or read as)
TS 1.3.1.2	
<mark>रायः</mark> + पौषम्	राय <mark>स</mark> ्पोषं —
<mark>ராய</mark> : + <mark>போ</mark> ஒம்	ராய <mark>ஸ்</mark> போஷம்
<mark>രായ</mark> + <mark>പോ</mark> ഷം	രായ <mark>സ്</mark> പോഷം
TS 1.3.4.2	
<mark>रायः + प</mark> ोषेण	राय <mark>स्</mark> पोषेण — —
<mark>ராய:</mark> + <mark>போ</mark> ஷேண	ராய <mark>ஸ்</mark> போஷேண

<mark>രായ</mark> + <mark>പോ</mark> ഷേണ	രായ <mark>സ്</mark> പോഷേണ	

PS 8.30 Also in namaH, before karO

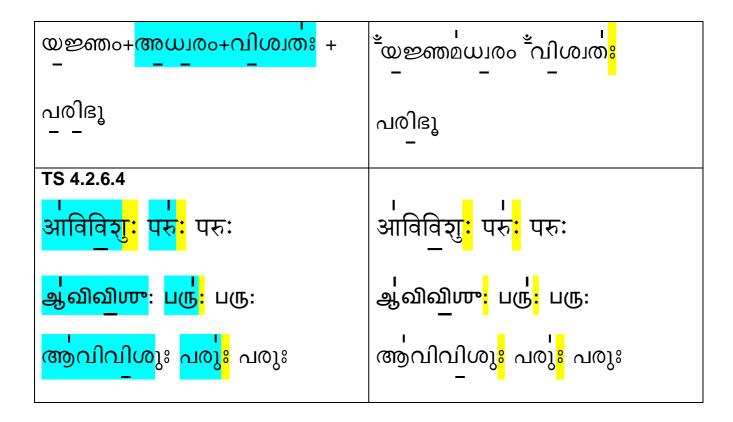
Constitutent Words/padams	Word after Sandhi (or read as)
TS 2.6.9.8	
<mark>नम</mark> ः + <mark>कर</mark> ोति	नम <mark>स्</mark> कराति
<mark>நம்:</mark> + <mark>கரோ</mark> தி	நம <mark>்ஸ்</mark> கரோதி
<mark>നമ</mark> ഃ + <mark>കരോ</mark> തി	നമ <mark>ന്</mark> കൂരോതി
TS 5.5.7.3	
<mark>नमः</mark> + <mark>कर</mark> ोमि	नम <mark>स्</mark> करोमि —
<mark>நம</mark> ்: + <mark>கரோ</mark> மி	நம <mark>்ஸ்</mark> கரோமி
<mark>നമ</mark> း + <mark>കരോ</mark> മി	നമ <mark>ന</mark> ്തരോമി

PS 8.31 Also in vasuH, before k

Constitutent Words/padams	Word after Sandhi (or read as)
TS 4.4.4.5	
वसुः + कविः + अग्निः	वसुष्कवि-रग्निः
<mark>ഖസ്:</mark> + <mark>க</mark> வி: + <u>அ</u> க் ₃ னி:	। வஸுஷ் <u>க</u> வி- <u>ர</u> க் ₃ னி:
<mark>വസു</mark> ഃ + <mark>ക</mark> വിഃ + ആഗ്നിഃ	വസുഷ്ടവി–രഗ്നി:

PS 8.32 Not in adhvaram viSvataH, antaH, jAtaH, viviSuH, paruH, and punaH (s or S not being) formed for visargam

Constitutent Words/padams	Word after Sandhi (or read as)
TS 4.1.11.1	
यज्ञम् + अध्वरम् + विश्वतः ।	ँयज्ञमध्वरं ँविश्वत <mark>ः</mark> परिभू — — — —
परिभू	
யஜ்ஞம்+ <mark>அத்₄வரம்+விர்வத</mark> ்: +	்யஜ்ஞமத் ₄ வரம் [*] விர்வத <mark>:</mark> — — —
பறியூ4	ப <u>ரி</u> பூ ₄

PS 8.33 Nor before a word containing dh or Sh

Analysis of examples show that when the next word begins with 'dh', the visargam becomes 'O' since 'dh' is a soft consonant.

Similarly when a word with 'Sh' follows visargam, the visargam becomes 'Sh' only.

PS 8.34 Not before pari vA or pra

This rule just reiterates that before these words the visaragam will be 'ph' only. **Does not change to 's' or 'Sh'.**

PS 8.35 Not so with niH

This rule reiterates that after niH the visargarm either becomes 'r' or 'Sh' depending on following word. Vowel sounds (other than 'a' and 'aa') like ee,uu, ae, ai will have the 's' changing to 'Sh'.